Studentbesöket i Finland 1857

Förord till den elektroniska utgåvan

Under arbete...

I Finland har, såsom bekant är, under de sista decennierna försiggått och fortgår ännu ett tyst och stilla, men ihärdigt och outtröttligt arbete, hvars syftemål är att höja det Finska folket till ett rum ibland Europas civiliserade nationer och dermed utbilda en äkta Finsk nationalitet. Om en nation icke blott utgör summan af en mängd individer, hvilka af ödets vind blifvit kastade på samma fläck af jordytan, utan är en hos dessa gemensam, lefvande och verksam ande, hvilken lika väl som individen eger ett mål för sin sträfvan; så torde detta den Finska nationens arbete rätteligen böra betraktas såsom en nödvändig verkan af hennes egen inre bildningskraft, om man ock gerna medgifver, att vissa yttre förhållanden bidragit att väcka denna hennes kraft till ett klarare medvetande af sig sjelf. Erkännes denna uppfattning af det Finska nationalitetssträfvandets betydelse såsom riktig, så måste ock medgifvas, att det icke var af en tillfällighet man i Finland kom på den tanken att utbilda och förädla det Finska språket, för att dymedelst göra detsamma till ett värdigt organ för en högre andlig kultur. Ty om, såsom ofvan sagdt är, nationen lika väl som individen eger ett mål för sin sträfvan, så kan detta mål icke ligga utom henne sjelf. Hon kan lika litet som individen hafva något annat mål, än att för sig sjelf utveckla sitt eget väsende. Nationen har visserligen ock

att genomgå sin barndom och behöfver under denna uppfostras af en annan, som redan hunnit en högre utveckling; men denna uppfostran kan dock aldrig åsyfta något annat, än att bereda henne en framtid. Skall nationen såsom sådan ega en framtid, så måste den tidepunkten en gång inträffa, då hon samlar alla sina krafter, för att ur de ädla frön, hvilka utgått ifrån den af henne under barndomstiden emottagna och omsorgsfullt vårdade kulturens planta, frammana en ny och lefvande växt, som har sin rot i hennes eget inre väsende. Det omedelbaraste, ehuru visserligen icke det enda, uttrycket af detta nationens eget inre väsende är tvifvelsutan hennes språk. Språket är nationens andedrägt; när språket upphört att talas, har nationen ock upphört att andas. Nationalitetens utveckling är derföre innerst förbunden med språkets; båda betinga hvarandra ömsesidigt.

I ett land, der den egentliga bildningens enda organ är ett till hela sin art och karakter annat språk än det, som lefver på folkets läppar, kan visserligen finnas en hög grad af bildning; men denna bildning är icke folkets, icke nationens. Den åsigten, att ett visst språk i sig saknar sådana elementer, som göra dess utbildning till organ för en högre mensklig kultur möjlig, måste derföre ock innebära den sorgliga tanken, att den nation, som talar detta språk, af Försynen blifvit bestämd att stanna på en lägre bildningsgrad. Att det Finska folket ingalunda är hemfallet under en sådan dyster dom, detta torde måhända hafva blifvit ådagalagdt genom den icke så ringa framgång, hvarmed det Finska bildningsarbetet, oaktadt yttre ogynnsamma förhållanden, redan blifvit krönt. Den intelligens som framstått hos så många bland det Finska folkets egna söner, de rika skatter af folkpoesi

hvilka nyare forskningar i Finland uppdagat, den icke ringa grad af utbildning som det Finska språket redan vunnit, så att på detsamma kunnat öfversättas arbeten i flera olikartade grenar af menskligt vetande, — allt detta torde bevisa, att det Finska folket eger skäl att hoppas en framtid, och att de, som offrat sina ädlaste krafter, för att åt detta folk bryta nya och ljusare banor, ingalunda arbetat förgäfves.

Det Finska nationalitetssträfvandet, ehuru naturligt till sin uppkomst och ädelt till sitt syftemål, har likväl, åtminstone i sitt tidigare framträdande, här i Sverige blifvit temmeligen allmänt missförstådt. Den förnämsta orsaken härtill ligger utan tvifvel deruti, att yttre omständigheter beredt oss så ringa tillfälle till en noggrannare

kännedom af Finska förhållanden. Såsom en medverkande orsak må ock anses den omständigheten, att det nämnda sträfvandet i sin första ungdomliga hänförelse gjort sig skyldigt till någon ensidighet äfvensom en och annan öfverilning. Af dessa och måhända flera andra skäl hafva åtskilliga mer eller mindre oriktiga föreställningar hos oss gjort sig gällande. Hvad som blott var att emotse såsom en naturlig följd af det Finska språkets högre utbildning, nemligen att det Svenska språket måste afstå ifrån sin rättighet att i Finland vara den högre bildningens och den offentliga samhällslefnadens enda tolk ,— detta ansåg mången här vara det hufvudsakliga målet för det nya sträfvandet i Finland. Man tyckte sig derföre i detta arbete se ett bemödande att utplåna alla sekelgamla minnen, hvilka Finland ännu egde gemensamma med Sverige, och afslita hvarje fiber, som ännu förenade de båda brödrafolkens hjertan med hvarandra. Sådana föreställningar, här en gång uppkomna, kunde

icke annat än alstra en viss känsla af bitterhet. Denna känsla var dock ingen annan än den af en, såsom man trodde, försmådd vänskap. Just derföre, att Finland var för det Svenska hjertat så dyrbart, kändes det bittert, att detta land numera vore benäget att glömma sin gamle ungdomsvän, med hvilken det otaliga gånger hade blandat sitt blod och sålunda, enligt gammal nordisk sed, ingått ett fosterbrödralag, som borde hållas heligt. Denna känsla gaf sig stundom luft i hårda ord, hvilka naturligen framkallade dylika på andra sidan hafvet. Mången bland Finlands ädlaste söner ansåg sig der, under sitt trogna arbete för sitt folks upplysning, misskänd af det land, på hvars aktning han med rätta kunde anse sig ega de billigaste anspråk. Den sårade fosterlandskänslan gaf sig stundom uttryck, som ytterligare bidrogo att öka det ömsesidiga missförståndet. De bröder, som i forna dagar kämpat i samma leder, stodo sålunda på hvar sin strand och sågo på hvarandra med blickar af misstroende.

Detta onaturliga förhållande kunde dock icke länge fortfara. I senare tider hafva visat sig de mest glädjande företeelser, som synas bebåda, att de kyliga dimmor, hvilka, såsom man sagt, lägrat sig emellan den Bottniska vikens båda stränder, börjat skingras, och att den dag numera icke är fjerran, då Svensk och Finne skola fullkomligen förstå hvarannan. Till framkallande af dessa glädjande företeelser har isynnerhet det Finska universitetets ungdom på det skönaste sätt medverkat. Denna ungdom, hvilken under förlidet år begagnade det tillfälle, då han firade en fest af den mest nationella betydelse, Festen för Professor J, W. Snellman den 7 Oktober 1856. att lemna oss det vackraste vittnesbörd om sin trogna

vänskap. — denna ungdom har äfven under innevarande år begagnat ett ännu skönare tillfälle att lemna oss ännu mera ojäfaktiga bevis på sitt broderliga sinnelag. Ett sådant bevis låg utan tvifvel redan uti den af promovendi i Helsingfors vid slutet af sistlidne vårtermin uttalade önskan, att vid der instundande jubelfest för kristendomens införande i Finland och promotionshögtidligheter se medlemmar af Upsala studentcorps närvarande. Det var Finnar, som önskade att se de fester, hvilka alla voro egnade åt hvad ett folk eger heligast och dyrbarast, dess på kristendomen grundade kultur, bevistade af Svenskar. Var icke detta det skönaste bevis derpå, att det unga slägte, som nya tider och nya förhållanden i Finland fostrat, ingalunda hade förspillt det arf af minnen från en försvunnen tid, hvilka alltid måste utgöra det heligaste band, som någonsin kan förena tvenne folk med hvarandra! Naturligt var då, att denna inbjudning emottogs af Upsala studentcorps med den mest enhälliga glädje. Här fanns säkerligen ingen student, som ej kände sitt hjerta klappa af längtan att fatta sin Finske broders uträckta hand. Den knappa tiden medgaf dock ej ett större antal att efterkomma den nyssnämnda inbjudningen. Studentcorpsen fann derföre lämpligast att utse fem bland sina medlemmar, hvilka i corpsens namn skulle bevista högtidligheterna vid det Finska universitetet och öfverföra de varmaste helsningar till detta universitets studerande ungdom. De medlemmar af studentcorpsen, hvilka erhöllo detta uppdrag, voro: Mag. J. S. Landtmanson, Filos. Kand. B, L. C. Lagerlöf, Stud. S. E. T. Nordström, Filos. Kand. A. Rosell och Stud. C. T. Odhner.

Att öfver den resa, som nämnde medlemmar af Upsala studentcorps med anledning häraf företogo till Finland, lemna en kort och enkel berättelse, är den egentliga afsigten med dessa blad, hvilka utgifvas af en bland deltagarne i resan.

Första besöket i Åbo.

Den 25 Maj kl. 6 på morgonen ankommo vi med ångfartyget Fulton till Finlands forna hufvudstad. Knappt hade vi beträdt Finlands jord, förrän vi erhöllo mångfaldiga glada erinringar derom, att Svenskar i Finland icke betraktas såsom främlingar. Flere af stadens aktade innevånare voro oss till mötes på stranden och helsade såväl oss, studenter ifrån Upsala, som Professor Nyblæus ifrån Lund, med hvilken vi vid afresan ifrån Stockholm hade sammanträffat, välkomna till deras fosterland. Redan ifrån det första ögonblicket af vår vistelse i detta land fingo vi emottaga de varmaste försäkringar derom, att vi der voro kära och efterlängtade gäster. Efter den första helsningen beledsagades vi till ett närbeläget värdshus, der, efter intaget kaffe, en skål utbragtes, i hvilken vi ytterligare helsades välkomna till Auras strand.

Sedan vi yttrat vår önskan att bese hvad det gamla minnesrika Åbo egde märkvärdigt, erbjödo sig genast flere af våra värdar att blifva våra välvillige ledsagare. Den tanken, att vi befunno oss inom ett främmande lands område, hann aldrig att få insteg hos oss. Väl möttes vår blick af ett och annat föremål, som häntydde på nya förhållanden, med hvilka våra tankar voro mindre förtroliga; men vi sågo dock så mycket, som blott var egnadt att hos oss väcka den varmaste hemkänsla. Nästan hvarje ställe, som vi besökte, förvarade minnet af

så många namn, som voro våra barndomsbekanta, med hvilka våra tankar umgåtts förtroligt alltifrån den tiden, då vi inhemtade de första grunderna i vårt fäderneslands historia. Först begåfvo vi oss till den åldriga vördnadsbjudande, i götisk stil uppförda domkyrkan och beságo hennes med alfresco-målningar af Ekman prydda kor och hennes altartafla, Kristi förklaring, målad af Westin. Bland de i kyrkan befintliga grafkoren fästades vår uppmärksamhet särskildt vid det, der Erik den fjortondes gemål Katarina Månsdotter och hennes dotter Sigrid hvila, äfvensom det hvilorum, hvars monument af svart marmor betäcker stoftet af Thorsten, Stålhandske jemte hans maka Kristina Horn. Härpå aflade vi besök hos Hofmålaren Ekman, som lät oss röna ett synnerligen gästfritt och vänligt emottagande. I hans atelier beságo vi flera utmärkta målningar, framställande scener ur Finlands historia och folklif. Sedan beledsagades vi till gymnasiihuset för att der bese läroverkets samlingar. Vid ankomsten dit möttes vi af den mest rörande öfverraskning. På trappan stod gymnasiiungdomen församlad och helsade oss med sången: «Bröder, o sluten förbund!» Man visade oss sedan flera dyrbara naturhistoriska och ethnografiska samlingar; men vi måste bekänna, att vi ej åt dessa förmådde egna någon större uppmärksamhet, ty denna var redan fästad vid den samling, som för oss var den dyrbaraste, nemligen den af varmhjertade ynglingar, hvilka för oss afsjöngo flera fosterländska sånger. För första gången på Finsk jord hörde vi här sjungas: »Vårt. land.» Otaliga gånger hade vi förut hört denna sköna sång, och ofta utförd af mera öfvade röster; men, underligt nog, förekom hon oss nu skönare än någonsin. Derefter afsjöngos: «Stå stark, du ljusetsriddarvakt!» och « Hvad är de Skandinavers land?» Någon ibland oss yttrade dervid till en af de unga sångarne sin glädje öfver att äfven på denna strand höra gamla Svenska studentsånger. «Ja, de äro oss kära!» — svarade ynglingen med den enkelt hjertliga ton, som är Finnarne egendomlig. Under sång åtföljdes vi af gymnasiiungdomen till f. d. universitetshuset och beságo der den gamla akademiska solennitetssalen. Emellertid hade genom våra värdars försorg vagnar blifvit anskaffade, med hvilka vår färd fortsattes till det åldriga, på historiska minnen så rika Åbo slott. Denna byggnad, der fordom Sveriges konungar mången gång gästat och der Finlands hertig haft sitt residens, är nu länshäkte. Bland de rum, som förvara minnen ifrån forna dagar, frågade vi särskildt efter det, der Erik den fjortonde sutit fången, hvarvid vi upplystes derom, att detta rum numera vore nästan förfallet och att man blott genom en sönderbruten vägg i öfra våningen dit kunde vinna inträde. Vi besökte slottskapellet, om hvilket någon af våra ledsagare anmärkte, att der allt stode oförändradt qvar ifrån «den goda Svenska tiden».

Ifrån slottet fördes vi till ett utanför Tavasttull beläget värdshus. Der, hvarest en festlig frukost var anordnad, emottogos vi af en talrik samling, som isynnerhet utgjordes af lärare vid skolan och gymnasium samt yngre tjenstemän vid de civila embetsverken.

Efter frukostens intagande uppmanade en af våra värdar sina landsmän att fatta sina glas och tömma en skål. Denna skål ville han egna åt de kära gäster, som de nu hade glädjen att se ibland sig och som anländt såsom

budskap från det gamla, minnesrika, för dem alltid så kära Sverige. Hvad förkunnade dessa budskap?

Att ett varmt deltagande ännu klappade i Svenska bröst för ljusets och bildningens framgång inom det forna brödralandet. Icke som skulle de förundra sig öfver att så vore, eller som skulle de någonsin betviflat det. Sverige skulle ju hafva förgätit sig sjelf och sin egen historia, om det blefve likgiltigt för hvad som rörde Finlands väl. Tal. åtminstone syntes det så, som af alla de ärofulla bragder och lysande eröfringar, hvarom Sveriges häfder visste att förtälja, ingen varit ärofullare, liksom ingen varaktigare än dem Svenskarne gjort inom Finlands landamären,— bragder och eröfringar, vunna icke på krigiska härnaders blodbestänkta stråt, utan med humanitetens och kristlig upplysnings fridsamma vapen. Då så vore — och häfdens vittnesbörd kunde icke göras om intet — ville Finnarne också erkänna det. Och detta Finland vore ju också icke mera detsamma Finland, som de nu så högt älskade och värderade, om det, glömskt af sig sjelf och sin bildnings historia, otacksamt kunde förgäta eller förneka de stora förbindelser, i hvilka det stode till Sveas folk och land. Och hvad särskildt Åbo beträffade, som först fått emottaga de Svenska brödernas besök, så syntes det som om ingen borde missunna det denna förmån, ty med allt skäl borde väl Auras stränder först helsa de Svenska gästerna välkomna. Ifrån denna ort var det ju, som Svensk odling och Svenskt samhällsskick först utgick och allt vidsträcktare utbredde sig öfver Suomis bygder, derifrån var det, som den brygga gick, hvilken förband Finland — ty Åbo var då Finlands hufvudstad — med Sverige och dess hufvudstad. Och denna brygga, funnes hon då icke mera? Jo, hon funnes verkligen ännu, denna brygga, ty hon gick icke blott ifrån land till land, hon gick ifrån Finska hjertan till Svenska hjertan och som

sådan bestode hon ännu och allt framgent. Tal. fann i det kärkomna besöket derom ett vittne och ville derföre föreslå en hjertlig, en innerlig välkomstskål för de Svenska gästerna.

Skålen besvarades af Mag. Landtmanson i en skål för Finland. Prof. Nyblæus tolkade äfvenledes vår tacksamhet till våra värdar för det hjertliga emottagande, vi af dem rönt. Han bad dem vara förvissade derom, att Sveriges gamla tillgifvenhet för Finland ännu vore oförändrad och uppmanade dem att sjelfve genom besök i det gamla brödralandet derpå skalla sig ytterligare bekräftelse. Han slutade med den försäkran, att utom Finlands eget område funnes å hela jordens rund intet ställe, der Finnen vore så välkommen som i Sverige.

Under glada sånger och förtroliga samtal flydde snabbt de få timmar, som det ännu var oss förunnadt att tillbringa inom denna trofasta krets, der den hemkänsla, som vi redan från ankomsten erfarit, rikligen närdes af den enkla hjertlighet och det öppna förtroende, hvarmed vi af alla bemöttes. Gerna hade vi velat förlänga dessa oförgätliga stunder; men tiden hade nära framskridit till kl. 2, då ångfartyget skulle fortsätta resan till Helsingfors. Kand. Rosell uppmanade derföre sina landsmän att till våra värdar ställa en afskeds- och tacksamhetsskål, hvarvid han yttrade ungefär följande:

"Med blandade känslor hafva vi emotsett den stund, då vi måste skiljas ifrån Eder; men nu, när stunden är kommen, fyllas våra bröst af en enda ren och oblandad känsla, och detta är den af den innerligaste glädje. Vi sakna Eder visserligen, men denna saknad är icke bitter; han utgör tvärtom för oss sjelfva glädjekällan. Vi glädja oss just deröfver att vi icke behöft mer än dessa få

timmar, för att komma edra hjertan så nära, att vi kunna sakna Eder. Vi glädja oss öfver allt hvad vi redan under de första stunderna, hvilka vi tillbragt i edert fosterland, hafva förnummit. Vi hafva visserligen icke här funnit något annat, än hvad vi på förhand anade, ja, voro förvissade att finna; men ett är att ana och veta, ett annat är att se, ansigte mot ansigte, och känna, hjerta mot hjerta. Finland! - sådant barnet såg det i sina skönaste drömmar, gossen i sina gladaste förhoppningar — sådant står det i dag för ynglingens öga. Bilden är densamma som fordom; han är i dag blott mera lefvande och åskådlig. Detta är vår glädje, och för denna glädje hembära vi Eder nu vår innerligaste och vår varmaste tacksamhet. Ännu en gång vilja vi, innan vi skiljas, förena oss med hvarandra i ett lefve för edert dyra fosterland!»

En af våra värdar betygade derefter sina landsmäns tacksamhet för vårt besök och uttalade deras förhoppning om ett snart och gladt återseende, ty det var deras enhälliga önskan, att under vår återresa från Helsingfors ännu få dela med oss några förtroliga stunder. Vi beledsagades till stranden, der den församlade gymnasiiungdomen

genom sina enkla sånger gaf oss vid vår afresa ännu ett dyrbart bevis på sin tillgifvenhet för vårt fosterland.

Besöket i Helsingfors.

Den 26 Maj kl. 5 eftermiddagen nalkades vi det egentliga målet för vår resa. Vårt öga, som en stund

timmar, för att komma edra hjertan så nära, att vi kunna sakna Eder. Vi glädja oss öfver allt hvad vi redan under de första stunderna, hvilka vi tillbragt i edert fosterland, hafva förnummit. Vi hafva visserligen icke här funnit något annat, än hvad vi på förhand anade, ja, voro förvissade att finna; men ett är att ana och veta, ett annat är att se, ansigte mot ansigte, och känna, hjerta mot hjerta. Finland! - sådant barnet såg det i sina skönaste drömmar, gossen i sina gladaste förhoppningar — sådant står det i dag för ynglingens öga. Bilden är densamma som fordom; han är i dag blott mera lefvande och åskådlig. Detta är vår glädje, och för denna glädje hembära vi Eder nu vår innerligaste och vår varmaste tacksamhet. Ännu en gång vilja vi, innan vi skiljas, förena oss med hvarandra i ett lefve för edert dyra fosterland!»

En af våra värdar betygade derefter sina landsmäns tacksamhet för vårt besök och uttalade deras förhoppning om ett snart och gladt återseende, ty det var deras enhälliga önskan, att under vår återresa från Helsingfors ännu få dela med oss några förtroliga stunder. Vi beledsagades till stranden, der den församlade gymnasiiungdomen
genom sina enkla sånger gaf oss vid vår afresa ännu ett dyrbart bevis på sin tillgifvenhet för vårt fosterland.

Besöket i Helsingfors.

Den 26 Maj kl. 5 eftermiddagen nalkades vi det egentliga målet för vår resa. Vårt öga, som en stund

oafvändt hvilat på Sveaborg, möttes snart af en tafla, som var egnad att hos oss väcka gladare känslor. En sådan företedde det till större delen af hafvet omgifna Helsingfors med sitt vackra läge och sina praktfulla byggnader. Den med en talrik samling af menniskor betäckta stranden gaf åt denna tafla en måhända mindre vanlig liflighet. Bland denna samling upptäckte vi en tätt sluten skara, mot hvilken vi uteslutande rigtade våra aningsfulla blickar. Snart hörde vi derifrån tonerna af en Finsk folksång, som gjorde vår aning till visshet, att det var den Finska studentcorpsen, som var samlad för att genast vid vår ankomst för oss öppna sin broderliga famn. Så snart ångbåten hade landat, begåfvo sig flere af studentcorpsens medlemmar om bord för att helsa oss välkomna. Ifrån stranden åtföljdes vi under sång af studentcorpsen till universitetshuset.

Då alla der voro församlade, uppträdde Filos. Kand. Bergh och utbad sig att å den Finska studentcorpsens vägnar få helsa oss samtlige gäster ifrån det Svenska brödralandet välkomna till den Finska jorden. Länge undertryckta känslor, fortfor tal., trängde sig på hans och hans landsmäns hjertan i detta ögonblick, då händer, som så ofta utsträckts för att fatta hvarandra, ändtligen möttes. Minnen, som vore sjuhundra år gamla, blandade sig med minnen ifrån gårdagen. Tacksamheten för det Sverige skänkt Finnarne sin friborna kultur och kamratskapet i blod och ära förenade sig med tacksamheten för det Sverige delat med dem sitt bröd. Såväl deras jubelminnen som deras närvarande trångmål hade detta år återfört deras tanke till Sverige och Svenskarne, desse deras gamla vänner i lust och nöd. Tal. slutade sin varma helsning med dessa ord: »Svenskar, bröder,

landsmän! Det Finska folket betraktar det Finska universitetet såsom landets hjerta. Detta hjerta öfverflödar i denna stund af glädje!»

Såsom svar härpå yttrade Mag. Landtmanson följande:

«Mine Herrar! Det är med varma, fulla hjertan vi nu stå på eder strand. På länge hafva ej Svenskar stått så som vi

nu stå. Att vi ej förr kommit, dertill äro yttre förhållanden, ej brist på vilja orsaken. Väl har missförstånd uppstått emellan Svensk och Finne, men det har ej haft någon djupare grund. Och det tror jag dessutom att jag vågar säga, att I aldrig blifvit missförstådda i Upsala. Men — såsom en talare vid ett högtidligt tillfälle i Åbo i går uttryckte sig — «ett är att förstå, ett annat är att känna, känna varmt och lefvande,» så som vi nu göra det. Och hvad vi nu känna, det skola vi ej känna ensamma. Ty deri ligger betydelsen af ett möte sådant som detta, att den stämning, som der lefver, den fortplantar sig mer och mer i allt vidare kretsar till hela folk. Att I gifvit oss tillfälle att blifva medel derför, det är derföre vi nu gifva Eder vår varma vår hjertliga tacksägelse!»

Derefter ledsagades vi hvar och en till sin bostad. Vi vilja ej söka skildra den omsorg, med hvilken allt der var beredt för vår beqvämlighet och trefnad, samt den hjertlighet, hvarmed våra värdar sökte gå våra minsta önskningar till mötes. Hvar och en, som någon gång efter många års bortovaro fått tillbringa några dagar i ett kärt hem, omgifven af syskon och anförvandter, — han har redan en bild af hvad vi här blott ofullkomligt skulle kunna teckna.

Många voro dock ej de stunder vi fingo njuta af den enskilda gästfriheten under dessa dagar, hvilka till större delen upptogos af allmänna fester. Redan första aftonen voro vi inbjudna till Ulrikasborgs brunnshus, der en välkomstfest för oss var anordnad. Dit begåfvo vi oss kl. 7, åtföljda under sång af studentcorpsen. Vid ingången till brunnsparken möttes vi af Finska gardesbataljonens musik-corps, som sedan i spetsen för tåget spelade «Björneborgska marschen». Den rymliga och rikt upplysta brunnssalen gaf åt den inträdande den vackraste anblick. I fonden voro anbragta bredvid hvarandra Finlands och Sveriges vapensköldar, deröfver i kors tvenne fanor med Finlands vapen samt öfverst Svenska, Norska och Danska flaggorna. I hörnen stodo byster af Porthan och Calonius. Den för aftonens talare uppresta tribunen var, likasom hela salen, smakfullt prydd med orangeriväxter. Festen bevistades icke blott af den talrikt församlade studentcorpsen, utan äfven af universitetets rektor, många såväl äldre som yngre akademiska lärare samt flera af stadens embets- och tjenstemän. Universitetets vice kansler, den af ungdomen högt värderade Generalen Friherre Munck, bidrog äfven att genom sin närvaro förhöja festens glans.

Sedan General Munck yttrat sin önskan att göra de Svenska gästernas personliga bekantskap, blefvo vi för honom föreställde. Hjertligt helsande oss välkomna till Finland och tillönskande oss der en angenäm vistelse sade han sig hafva gjort den glada erfarenhet, att hvad som utginge ifrån ungdom oftast ledde till det som vore godt. Han ansåge sig sålunda kunna hoppas, att äfven vårt besök skulle leda till det som vore godt, hvarföre han ock för sin del uppriktigt deltoge i den allmänna glädjen deröfver.

Emellertid ljöd en fanfar ifrån musikläktaren och vände allas uppmärksamhet till talarestolen, hvilken först intogs af Licentiaten Frosterus. Efter att med värma hafva talat om de förbindelser, i hvilka Finland stode till Sverige och hvarom den instundande jubelfesten vore särskildt egnad att väcka tacksamma erinringar, uttryckte han sin och sina landsmäns glädje öfver att ibland sig se gäster ifrån det gamla brödralandet och uppmanade alla närvarande att för dessa kärkomna gäster tömma en hiertlig välkomstskål.

Denna skål besvarades af Prof. Nyblaeus sålunda:

«Mine Herrar! Den tacksamhetsskuld, i hvilken Finland står till Sverige, var det egentliga themat i den nyss föreslagna skålen. Behöfver jag väl säga Eder, huru kärt det är för Svenska öron att förnimma sådana ord från Finska läppar? Det gläder mig djupt att jag, sanningen till heders, kan säga att den förre talaren haft rätt i hvad han sagt om skälen för det Finska folket, att vara tacksamt emot det Svenska, men ännu mera gläder det mig att, liksom det Finska folket står i tacksamhetsskuld hos det Svenska, så står också det Svenska folket i skuld hos det Finska, så att förbindelsen de begge folken emellan är i fullaste mått ömsesidig. Samma häfd som förtäljer, att det var en Svensk konung, som i Finland först tände kristendomens ljus och att en Svensk riddersman der anlade den första högskola för bildningen, — samma häfd förtäljer äfven huru Finlands söner tillsammans med hjeltekonungen Gustaf Adolf på Lutzens slätter offrade sitt lif för trosfrihetens heliga sak, — samma häfd

förtäljer äfven om alla de ädle och utmärkte män, hvarmed Finland återgäldat sin skuld till den Svenska kulturen. Finlands och Sveriges folk ha tillsammans genomkämpat många hårda tider, — tider af fattigdom och

nöd, — tider, uppfyllda med allt det elände och alla de fasor, som långvariga krig med sig föra; men de begge folken ha ock gemensamma minnen af så hög och upplyftande art, att det torde gifvas få folk, som ega någonting dermed jemförligt. Mine Herrar! Det ligger en makt i sådana minnen — en framtidsmakt, och tillika ett föreningsband så starkt att intet i verlden skall kunna sönderslita det. Lefve Finland och det Finska folket!»

Sålunda var festen började. Den stora samlingen delade sig småningom i mindre grupper, der samtalen, lifvade af glasen, snart voro i full gång. Isynnerhet slöt sig omkring hvar och en bland oss Svenskar en krets af ynglingar, hvilka täflade med hvarandra att säga oss, huru denna dag vore för dem alla en glädjedag.« Hvarföre kommen I icke flere? — I ären så få och vi äro så många! — Huru skola vi alla få rå om Eder?» — Dessa och dylika uttryck af enkel och okonstlad hjertlighet mötte oss öfver allt. Det var som hade vi träffat gamla barndomsvänner, hvilka hade så mycket att säga oss, så mycket att erinra om gemensamma minnen ifrån den tiden då vi ännu lekte tillsammans, så mycket att meddela om de öden, hvilka de genomgått sedan vi senast sågo hvarandra. Mycket hade man ock att säga hvarann om de dagar, som komma skulle; ungdom blickar ju så gerna med hopp mot framtiden. Dessa gemensamma minnen och gemensamma förhoppningar voro af den art, att de äfven fordrade ett offentligt uttryck. De enskilda samtalen afbrötos derföre ofta af tal och skålar.

Det nästa talet hölls af Juris Licentiaten Ehrström, hvilken utbad sig de närvarandes deltagande i en skål för de Skandinaviska universiteterna, en skål, somföljaktligen rörde ett af de Svenska gästernas dyrbaraste intressen. «Och då vi nu dricka denna skål,» fortfor tal. «så sker det icke blott för att till representanter för tvenne af dessa universiteter frambära vår tacksamhet för det varma deltagande, som vid deras fester städse egnats oss. Nej, icke blott derföre. Ty, så mycket vi än längtat att få gifva ord åt vår erkänsla för dessa vänskapsprof, och så kärt det än är oss att omsider hafva funnit ett tillfälle dertill, så skulle vår känsla icke finna sig tillfredsställd, om vi stannade dervid. Nej, vi hafva önskat, äfven vi, att få uttala det varma deltagande, hvarmed deras sträfvanden af oss följas. Äfven vi hafva velat säga dem, huru deras arbete i ljusets tjenst städse varit oss dyrbart. — Och huru kunde det väl vara annorlunda? Alla strida vi ju under samma banér, alla hafva vi ju svurit sanningens och ljusets fana. Hvi skulle då icke den ena hären kännas vid den andra; hvi skulle icke den enas seger helsas med jubel af den andra, dess motgångar framkalla den andras varmaste deltagande? — Väl är det sannt, att det närmaste målet icke är gemensamt. De strida för ett stort, ett andligt brödraförbund. Nationer, utgångna ur samma stam, men af ödet kastade till olika kuster, nationer, hvilka hvar för sig redan länge njutit af civilisationens frukter och utfört bragder, dem verldshistorien upptecknat i evigt minne, vilja de broderligen förena. Vi kämpa för ett armt och undangömdt folk, ett folk, hvars språk de icke förstå, hvars andliga krafter, hittills så föga berörda af civilisationen, ännu knappast fått pröfva sig, och om hvilket historien derföre vet så litet att tala. — Men ytterst sammanfalla dock dessa sträfvanden med hvarandra. Närmast utgångna från samma urkälla, ungdomens renaste enthusiasm och den

varmaste fosterlandskänsla, syfta de ock slutligen till samma mål: ljusets och sanningens seger. Och hvarhelst en fotsbredd vinnes i sanningens tjenst, der vinnes ju ock en seger för ljusets vänner. Derföre hysa vi ock den fasta och innerliga öfvertygelsen, att våra sträfvanden skola tillvinna sig deras broderliga deltagande. Men derföre bedja vi också dem vara lika innerligt öfvertygade, att deras sträfvanden för oss äro dyrbara, och att hvarje seger, som af dem vinnes, skall af oss helsas med jubel. Och i förhoppning att en sådan öfvertygelse skall rotfasta sig hos dem, och att aldrig något missförstånd må få insteg mellan dem och oss, tömma vi en skål för Upsalas, Lunds, Kristianias och Köpenhamna universiteter.»

Derefter uppträdde Kand. Rosell och yttrade ungefär följande:

«Finske bröder! Då jag nu i eget och mina kamraters namn på det hjertligaste tackar för den nyss föreslagna skålen, i hvilken Upsala universitet med dess ungdom var inneslutet, begagnar jag tillfället att från denna ungdom framföra till Eder den varmaste, den broderligaste helsning. En varmare, en broderligare helsning har säkerligen aldrig utgått ifrån menniskohjertan till menniskohjertan, än den jag bringar Eder, Helsingfors studenter, ifrån

Upsala studenter. Och skulle icke denna helsning vara varm, skulle hon icke vara broderlig, när hon kommer — ifrån Sverige till Finland? Det är icke den första helsningen, som i dag sändes Eder ifrån Fyris' strand. Om också en sådan icke kunnat så offentligen som nu uttalas, så har likväl mången tyst välgångsönskan derifrån hittat vägen öfver hafvet och följt Eder under alla edra öden, under alla edra

sträfvanden. När vi firade våra glada fester för sanningens och ljusets seger i Norden, var oftast den stunden den högtidligaste, då Finlands namn nämndes. Huru månget öga strålade icke då af en högre glans, och huru månget hjerta klappade icke då med friskare slag! Hvilka stora och sköna minnen vaknade icke då hos oss — minnen, som slumrat i våra bröst alltifrån vår barndom! Ty redan i den tiden, när vi lyssnade till sagorna, hörde vi mer än en gång förtäljas den underbara sagan om ett land på andra sidan hafvet, dit den borde begifva sig, hvilken ville finna en vänskap, som under seklernas lopp aldrig lärt sig att glömma, och en trohet, som under pröfningarnas skiften aldrig lärt sig att svika. För oss, som i dag hamnat vid eder strand, har denna saga blifvit en verklighet och en skön verklighet. — Bröder! Af innersta hjerta täcke vi Eder derföre att I beredt oss en sådan skön stund som denna för framförande af vår helsning till Eder. Ty i sanning är denna stunden en skön stund — den skönaste jag upplefvat. Och en skönare stund kan jag icke tänka mig för frambärande af vår helsning till Eder än den, i hvilken I stån färdige att fira en minnesfest för införande af kristendomen, kärlekens och fridens religion, i edert land. Ty den helsning jag här bringar Eder, hon är icke något annat än hvad redan den första helsningen i grunden var, som för sju hundra år sedan utgick ifrån Sverige till Finland: en kärlekens och en fridens helsning. — Denna stund är en skön stund, ty alla våra tankar och känslor måste nu mer, än någonsin vara rigtade på alla de inre, andliga band, som förena oss. Med djup rörelse hafva vi redan hört Eder tacksamt erkänna, att de första frön till en högre mensklig odling blifvit af våra förfäder utsådda i edert land. Lika

uppriktig är också den tacksamhet, med hvilken vi å vår sida erkänna, att vi ifrån edert land hafva fått återhemta de skönaste blommor, som ur dessa frön uppspirat. Ty, är det en sanning, att ett lands litteratur utgör blomningen af dess bildning, så är det också en sanning, att Norden aldrig sett skönare blommor än dem, som i våra dagar blifvit uppammade af den gamla, trogna Finska jorden. — Skön finner jag också denna stund, emedan jag i en annan än denna skulle känna mig sjelf mindre värdig att frambära brodershelsningen till Eder. Ty nu vet jag för visso, att härtill icke behöfves några granna ord. Jag vet, att, *om jag kunde tala med menniskors och englars tungor och hade icke kärleken, vore jag blott en ljudande malm och en klingande bjellra.* Men jag vet ock, att, om jag känner mitt eget hjerta varmt, mina ord, huru svaga de än varit, likväl nått icke blott edra öron Utan ock edra hjertan. Säkerligen skolen I, om jag också icke kunnat, såsom jag velat, säga det, förstå huru högt vi älska Eder. I skolen förstå, med hvilket broderligt deltagande vi följa hvarje steg I tagen framåt på vår gemensamma bildnings fält, huru innerligt vi glädja oss åt hvarje seger I vinnen i sanningens och ljusets tjenst. — Jag uppmanar Eder alla, som här ären församlade, att tömma en skål för Helsingfors' universitet och i förening med mig och mina kamrater i Upsala studentcorps' namn höja ett: lefve Helsingfors' universitet, lefve Finlands ädla ungdom!»

Stud. Grefve Mannerheim uppträdde derefter och tackade oss, studenter ifrån Upsala, för den varma, broderliga helsning, som vi medfört från det gamla, kära Sverige. Tal. bad oss framföra till Upsala studenter sina kamraters helsning och innerliga tack. Han sade, att

Upsala studenter genom oss hade öppet och klart namngifvit en tillgifvenhet för sina Finska bröder, hvilken intet missförstånd förmått afkyla, ett varmt intresse för deras sträfvanden, hvilket förvisso skulle återväcka hoppet i månget misströstande bröst och elda nitet hos dem, som i Finland med förtröstan på egna krafter och eget mod arbetade i bildningens och fosterlandets heligaste intressen. — I samma sagors verld hade ju äfven Finlands studenter drömt som barn och deras lekars hjeltar hade ju varit dessa samma stora konungar, som fört deras och våra förfäder till gemensamma strider, gemensamma faror och gemensam ära. Och nu, då de hade vuxit till ynglingar, hade ju också hos dem den höga idén, som mäktigt genomströmmade den Skandinaviska Nordens universsiteter och folk, kommit hjertan att klappa med oroliga slag; men förhållanden hade tvungit, ej deras hjertan, men deras tungor till tystnad. — «Och nu,» slöt tal., »då vi hafva Eder här, ibland oss, och inga

förhållanden skulle kunna förbjuda mig att säga Eder huru varmt vi älska Eder, finner jag ej uttryck för mina känslor; men de trofasta handslagen och tåren i månget öga säga Eder i denna stund mer än tusende vältaliga ord. En skål för våra bröder, studenterna i Upsala!»

Talarestolen intogs derefter af Prof. Nyblæus, som yttrade följande:

«Mine Herrar! I den skål, som egnades åt de Skandinaviska universiteterna, var äfven det sydsvenska universitet inneslutet. Väl är jag ej derifrån utsänd såsom något slags deputerad till Eder, utan den resa hit, som jag har företagit, den har jag företagit endast af egen böjelse och utan något uppdrag ifrån någon annan. Men, detta oaktadt, är det för mig en lika så kär pligt att å

det Karolinska universitetets vägnar hembära Eder ett varmt tacksägelseord för den skål, hvarmed det nyss har blifvit ihågkommet. Och jag försäkrar Eder, att, om också ingen af Lunds studenter här är närvarande, så klappar dock hjertat hos dem icke mindre varmt för de Finska bröderna än det klappar hos Upsala-studenterna. Ännu en skål för Helsingfors' universitet!»

Sedan denna skål blifvit tömd, företogs i den vidsträckta och vackra brunnsparken en allmän promenad, hvilken, gynnad af den friska men blida vårluften, äfven lifvades af de ungas glada sånger. Promenaden, i sig sjelf angenäm, bidrog äfven att förhöja behaget af den anblick, som det för supén tillredda och rikligen försedda bordet gaf, när man åter inträdde i salen.

Efter supéns intagande blåstes åter en fanfar och talarestolen intogs af Prof. Törnegren. Han erinrade derom, att det varit Finnarnes lott, han ville tillägga deras lyckliga lott, att hafva fått lära mycket, låna mycket från Sverige, att detta land varit det, hvarifrån de hemtat sina lagar, sina samhällsinrättningar, kort sagdt hela sin bildning. Och ännu, sedan de politiska banden, som fordom förenat dem med Sverige, för länge sedan brustit, sammanknöte dock vetenskapens rent andliga deras odling fortfarande med detta land. Ty under detta århundrade hade, såsom under förflutna, ädle, rikt begåfvade, vidt frejdade män uppträdt vid Fyris' minnesrika stränder; Geijer, Atterbom, Svanberg, Fries, Hwasser, Bergfalk, Malmström m. fl. hade der dels verkat, dels verkade de ännu i vetenskapens och sångens verld, och de kärnfulla, varma, snillrika ord, som klingat i Upsalas lärosalar hade genljudat vida omkring, äfven i Finland. Med samma tacksamma kärlek, hvarmed Finnarne skådat

vesterut, hade deras blickar sökt Lundagårdens lummiga, grönskande kronor längre i söder, hvarifrån på ryktets vingar flugit dem till mötes namn, sådana som Tegnérs, Holmbergsons, Agardhs, Nilsons, Hagbergs. Vid hvarje seger, vunnen genom dessa åt ljuset och vetenskapen, hade äfven Finnarnes bröst svällt af stolthet och fröjd, ty det språk, som blifvit dessa segrars tolk, vore också deras, och vinningen hade derföre i första rummet icke mindre varit deras än Svenskarnes egen. Och många, många hade de framsteg varit, för hvilka vetenskaperna stode i skuld hos Sveriges lärosäten. Finlands bildningsarbete hade varit mindre lysande, mindre bemärkt, ty, sade tal.

«Vårt land är fattigt, skall så bli;» detta samma land vore långt aflägset från brännpunkten för samtidens civilisation, hvarföre de ej genast kunde urskilja allt hvad der föreginge samt ännu mindre göra sig sjelfva och sina arbeten bemärkta. Dessa deras sträfvanden för vetenskap och bildning, för allt sannt, godt och skönt, hade likväl, och detta gladde dem, väckt uppmärksamhet i Sverige, och det kära besök, som gifvit anledning till dagens fest, vore för dem så mycket mera dyrbart, som det vore en borgen för den värma, för det deltagande, som hos det forna brödrafolket mötte deras bemödanden. Tal. och hans landsmän önskade, att denna andliga vexelverkan mellan Bottniska vikens båda kuster måtte fortfara, ja, tillväxa, om möjligt; ty, det kände de, en kultur, som ej ville gå samma väg som tidens allmänna odling beträdde, kunde ej undgå att ensidigt, skeft och inskränkt uppfatta vetenskapens syfte och tillämpning. Tal. uppmanade slutligen sina landsmän att dricka en skål för dessa bildningens altarhärdar i

Norden, från hvilka så mycket ljus utströmmat jemväl öfver deras land, en skål för universiteterna i Upsala och Lund.

V. Pastorn, Mag. Sirelius talade derefter i de närvarande, yngre embets- och tjenstemännens namn. Visserligen

hörde desse, sade tal., icke mera till universitetet, landets hjerta, men de hade dock alla genomgått detsamma, och likasom det vore samma blod, som strömmade i hjertat och i ådrorna på en kropp, så vore det äfven samma anda, som lifvade dem och universitetet. Och antingen de hade gått ut att vårda religionens heliga eld eller lagarnas helgd, så påminte dem just deras medborgerliga verksamhet ständigt derom, att de för den religion, som gåfve dem frid i lifvet och lugn i döden, för de lagar och institutioner, som i jemförelse med dem de funne i andra eröfrade länder vore deras glädje och deras stolthet, närmast hade att tacka det forna moderlandet Sverige. Huru deras folks öden i en framtid komme att gestalta sig, det visste endast Han, som styr verldshistoriens gång. Derom borde dock de Svenska gästerna vara öfvertygade och den helsning skulle de föra med sig hem, att, hvad än månde komma, djupt i Finlands bygder alltid skulle lefva ett varmt fosterbrödrasinne för det forna moderlandets söner. Tal. slutade med att föreslå en skål för de närvarande Svenska gästerna, för deras universiteter och deras land.

Bland de många bekantskaper, som vi från denna afton förvara i kärt minne, torde här särskildt förtjena nämnas den med en ung Finsk bonde vid namn Antti Manninen, — en man, som genom sin icke ringa, nästan på egen hand förvärfvade bildning lemnat prof på en förmåga, hvilken äfven hos folk, som hunnit längre på civilisationens fält än det Finska, torde vara mindre vanlig. Manninen, som gjort sig fördelaktigt känd såsom författare af skrifter på Finska språket, genom hvilka han lyckats i sitt försök att bereda allmogen en nyttig och bildande läsning, hade äfven på egen hand skaffat sig kännedom af det Svenska språket, så att han på detsamma kunde göra sig förstådd och obehindradt läsa Svenska böcker Han uppehöll sig nu, för att öka sina insigter, vid universitetet, der han genom sin på en gång intelligenta och flärdfria personlighet och genom sin varma nitälskan för sitt folks upplysning tillvunnit sig ungdomens aktning och vänskap.

Manninen uttryckte icke blott enskildt för oss sitt deltagande i den allmänna glädjen öfver vårt besök. Han uppträdde äfven offentligen och höll på Finska språket ett för oss sedermera tolkadt tal, hvaruti han å det Finska bondeståndets vägnar, såsom den ende närvarande medlem af detta stånd, tackade för vårt besök vid universitetet under dess firande af magisterpromotionen, samt för att vi sålunda å vår sida bidragit till förnyande af det gamla brödraband, som i Finland isynnerhet på de sista tiderna börjat upplifvas och stärkas. Han hade begärt ordet för att uttala detta, samt för att i sitt eget och sina landsmäns namn betyga, att i djupet af deras hjertan lefde en varm känsla af broderlig tillgifvenhet för Sverige och tacksamhet för allt det goda, som de och deras förfäder under sju århundraden från detta land åtnjutit. Han ville i korthet tillägga, att man i Finland på de sista tiderna med större ifver börjat vinnlägga sig om odlandet af folkets eget tungomål i afsigt att småningom upphöja detsamma till landets allmänna språk i alla angelägenheter. Dessa deras nationella sträfvandenborde dock ej af Svenskarne ofördelaktigt uttydas, ty med Sveriges folk ville de, detta oaktadt, allt framgent lefva i ett innerligt vänskapligt samband; detta vore äfven deras pligt, ty från och förmedelst Sverige erhölle de ännu i dag sin bildning. Manninen anhöll slutligen att få föreslå en skål för Sverige.

Sedan denna skål, likasom alla de föregående, blifvit tömd under lifliga hurrarop, uppträdde Kand. Rosell och yttrade, att, ehuru han fåfängt sökte att finna ord, som kunde uttrycka hans och hans landsmäns tacksamhet för all den välvilja, med hvilken de från alla håll möttes, ville han likväl, så godt han kunde, för densamma tacka. Icke blott universitetets äldre och yngre medlemmar hade offentligen uttryckt denna välvilja. Hon hade äfven blifvit tolkad af representanter för Finlands aktade tjensternannacorps och det hedervärda Finska bondeståndet, och till dessa ville tal, nu ställa ett enkelt och hjertligt tack. Han och hans närvarande kamrater befunne sig vid den vändpunkten af lifvet, då fosterlandet snart fordrade deras tjenst, då de hvar och en efter sina krafter skulle söka bereda gagn åt detta fosterland genom hvad de vid universitetet fått lära. Kanske skulle de då äfven kunna gagna sitt fosterland genom att der vittna om hvad de nu vid det Finska universitetet fått lära, — nemligen att Finnens hjerta ännu vore lika varmt som fordom. Med glädje skulle de alltid såsom bröder betrakta de aktade män, som utgjorde Finlands tjensternannacorps. Denna känsla af broderlighet skulle äfven sprida sig till deras blifvande embetsbröder der hemma. En icke mindre varm känsla af broderlighet skulle äfven väckas hos den Svenske bonden, som under sitt mödosamma arbete skulle finna en vederqvickelse i den tanken, att han i det gamla

broderlandet egde en trofast vän, som delade hans glädje och hans sorg. Om den ene brodern icke förstode den andres språk, så skulle de dock båda förstå hvarandras hjertan. Det vore icke blott i sitt eget och sina närvarande landsmäns namn tal. ville betyga den uppriktigaste tacksamhet. I hela sitt fosterlands namn ville han säga ett innerligt tack och höja ännu ett: lefve Finland!

Härmed var nu den sista skålen tömd. Natten var redan långt framskriden, men den glada stämningen sammanhöll den talrika samlingen ännu en och annan timma. Ännu hade man så mycket att säga hvarann, och enhvar ville ännu en gång upprepa, hvad han redan förut sagt många gånger, att han lifvet igenom i ett trofast hjerta ville bevara minnet af denna dag, som nu försvunnit, såsom af en bland de skönaste i sitt lif. Först när den följande dagen grydde, beredde man sig till uppbrott. Alla ordnade sig i leder, musiken ställdes i spetsen och återtåget till staden begynte vid ropet: «Björneborgska marschen!»

Onsdagen den 27 Maj firade det Finska universitetet sin jubelfest till minne af kristendomens införande i Finland. Denna fest firades, likasom de båda följande dagarnes promotioner, i universitetets solennitetssal, hvilken kl. 11 under klockringning småningom uppfylldes af en talrik samling. På de platser, som voro närmast den med blommande växter omgifna kathedern, såg man såväl vid denna som de båda följande högtiderna bland andra Finlands generalguvernör och Finska senaten, universitetets vice kansler, rektor, professorer samt öfriga lärare och tjenstemän. De mångdubbla bänkrader, som der bakom i den vackra halfcirkelformiga salen amfitheatraliskt höjde sig, voro till största delen upptagna af damer. På denena af de båda läktarne hade orkestern sin plats jemte sångkören, i hvilken icke blott studentcorpsens sångförening utan äfven flera af stadens musikälskande damer deltogo. Vid festen, som öppnades och afslutades med utförande af sång- och musikstycken, hölls först af Professor Geitlin tal på Finska språket samt sedermera af Professor Granfelt på Svenska. Om det förra talet, till följe af vår obekantskap med språket, för oss gick förloradt, så gjorde deremot det senare på oss ett så mycket djupare intryck. Ehuru vi i troget minne bevara månget ord af Prof. Granfelts manliga och fosterländska tal, våga vi dock ej, emedan det blott skulle kunna ske alltför ofullkomligt, söka återgifva hufvudinnehållet af detsamma.

Efter jubelfesten voro vi inbjudne till en större middag, som för oss var anordnad vid Kajsaniemi, ett utanför staden beläget värdshus, der studenterna pläga fira sina glada fester. Beläget på en i Tölöviken utskjutande udde, från hvilken man har den herrligaste utsigt, och omgifvet af en vidsträckt och vacker park, stadens mest besökta promenadplats, är Kajsaniemi en af Helsingfors' vackraste omgifningar. Middagen, hvilken, gynnad af det vackraste väder, der intogs under bar himmel, bevistades icke blott af ett stort antal studenter, utan ock af flera akademiska lärare, bland hvilka särskildt må nämnas den berömde Professor Snellman.

Efter middagens intagande blåstes en fanfar, hvarpå följde en djup tystnad. Det var Prof. Snellman, som begärde ordet Anledningen till äfven denna sammankomst, sade han, manade honom och hans närvarande landsmän att med en skål vända sig till sina kära Svenska gäster. Uppfordrad att föreslå den funne tal. intet värdigare sättatt uttala hvad de tänkte och kände, intet, som lättare gjorde dem förstådda, än då de gemensamt med sina gäster höjde ett glas för minnet af Sveriges stora andar.— Han talade icke om individerna utan om deras verk, om hvad de i ord eller handling verkat, vittnande om Svensk anda, verksamt vittnande derom genom seklerna. Men tanken derpå kunde dock icke skiljas från minnet af personerna, och det vore naturligt, att bland Finnarne minnet helst ginge tillbaka till dem, hvilka främst gjort deras land och deras folk delaktiga af denna andas frukter. Tal. skulle, om han kunde uppräkna dem, icke glömma handlingens store män, en Gustaf Wasa, Gustaf II Adolf, Pehr Brahe och flera. Men han tillstode, att vid stundens återblick för hans tanke framstode dessa ordets män, hvilka såsom det Svenska nationalmedvetandets tolkar i vetenskap och litteratur gjort Svensk anda känd och erkänd bland jordens civiliserade nationer, och att för hans inres blick främst tedde sig representanterna af Svenska nationallitteraturens ännu knappt tilländagångna senare glansrika period, i namnen Tegnér, Wallin, Geijer, Atterbom, Franzén och i så många andra namn dertill, om också betecknande stjernor af andra ordningen. Talarens tanke fördes närmast till dem, emedan de varit hans ungdoms och de med honom samlefvandes fostrare, och emedan hågkomsten af dem bure vittnesbörd om, att Sveriges stora andar äfven der, på den sidan om Östersjön, fortfarande funne en öppen jord för hvad de utsådde. — Det vore ett ringa folk, som i Finland lefde.

Öfver allt annorstädes skulle kanske hvad Svensk anda frambragt stort, sannt och skönt förvärfva Svenska nationen ett högre erkännande i glans och ära. Men utom Sveriges landamären funnes ingen annan punkt på jorden, der Svenskanda så förstodes, der dess verk så fortlefde ett verkligt lif, som der i detta ringa land, det Finska folkets land. Den lefde der, denna anda, i Finnarnes lagar och institutioner, i deras vetande och sed. Hvad stort och ädelt derföre äfven i en framtid bure vittne om Svensk nationalandas skapande förmåga, hvad sannt och skönt månde gifva sig en form i dess vetenskap och litteratur, det skulle väl, mottaget af Finnarne, icke bringa Svenska namnet den ära, som det vunne genom Europas stora nationers erkännande, men det skulle dock ingenstädes erkännas så som i Finland genom att fortlefva i sina skapelser. Det vore en ära i verk och gerning. — Utom det Svenska namnets eget område kunde alltså endast hos Finnarne ett fullt medvetande finnas af hvad Svensk anda verkat och verkade, endast ur deras bröst detta medvetande med sann känsla uttala sig, såsom det nu skedde i den skål, hvilken egnades åt Sveriges stora andar. — Denna skål ville tal. och hans landsmän varmt och hjertligt adressera till sina närvarande Svenska vänner.

Af alla de varma, sköna ord, som under dessa oförgätliga dagar talades till oss, höra Prof. Snellmans till dem, hvilka vi trognast gömma i våra hjertan. Man hör ännu i dag någon gång det påståendet upprepas, att det nya fosterländska arbetet i Finland, så naturligt och ädelt det än är, likväl medför det onaturliga och oädla att innebära bitterhet emot Sverige, En skönare vederläggning af detta påstående har säkerligen aldrig blifvit gifven, än den Prof. Snellman i sina varma ord vid detta tillfälle inlade. Dessa ord af en man, som väl torde kunna anses såsom den förnämste bland förkämparne för det nämnda fosterländska arbetet, en man, som under stridshettan stundom fällt yttranden, hvilka sårat mer än ett Svenskthjertas broderliga känslor för hans fosterland, — dessa ord skola alltid för oss innebära det skönaste bevis derpå, att den äkta Finnen, den hvars hjerta klappar af en fosterlandskärlek, sådan som Snellmans, i djupet af sitt hjerta aldrig kan hysa någon verklig bitterhet mot det gamla broderlandet.

Den af Prof. Snellman föreslagna skålen besvarades af Prof. Nyblæus sålunda:

«Mine Herrar! Det må ej förefalla underligt, om jag i detta ögonblick känner mig nära att öfverväldigas af rörelse. De ord, hvilka Prof. Snellman har uttalat, kunna ej annat än tränga till djupet af hvarje Svensk mans bröst och der väcka på en gång den stolthet och den ödmjukhet, som ovilkorligen griper, när vi finne oss försatta ansigte mot ansigte med dessa höga skuggor från det förflutna, som «oss elda och oss anklaga.» — Ja, Sveriges ära har gamla anor, det är sannt, och jag säger det med stolthet, men Finlands ära är ej mycket yngre, och mer än en gång, när det gamla Sverige skälft på branten af undergång, när det gällt dess ära och välfärd, har det varit Finskt mannamod och Finsk- uppoffringsanda, som väsendtligen bidragit till dess räddning. Hvad mig beträffar, så har jag en daglig anledning att erinra mig detta. I kännen troligen, åtminstone till namnet, Helgonabacken vid Lund och dragen Eder till minnes, att i den hårda strid, som vid dess fot utkämpades af Karl XI mot Danskarne, stodo Finnarne under Borkhusen på Svenskarnes ena flygel. Borkhusen och hans Finnar förmådde väl ej slå den öfvermäktiga fienden tillbaka, men ingen enda man vek ifrån sin plats, utan de stupade alla. Men det är icke blott det Finska modet och den Finska tapperheten, hos hvilken Sverige står i evärdelig förbindelse, — detgifves äfven ett annat drag, som utmärker Finnen och hvilket äfven återfinnes hos de Finska författarne — ett drag, af hvilket Svensken har mycket att lära. Det är den Finska enkelheten och flärdlösheten, hvilken märkbart afsticker mot en viss böjelse för prål och glitter, som äfven bidragit att skaffa oss Svenskar namnet af «Nordens Fransmän». — Professor Snellman har, i det han frammanat Sveriges store andar, åt dem egnat en skål. Med denna skål har han vändt sig till oss närvarande Svenskar. Må det nu tillåtas mig att vända mig ifrån alla de närvarande till en man, som vi i dag tyvärr icke fått räkna i vår krets, till en man, hos hvilken det Finska mannamodet finnes paradt med den Finska enkelheten och flärdlösheten, till honom, hos hvilken den Finska andan trognast afspeglar sig, till honom — Finnen företrädesvis, som tillika är Nordens, ja, hela Europas störste nu lefvande skald. Mine Herrar! En skål för Johan Ludvig Runeberg!»

Efter att vid Kajsaniemi hafva tillbragt ännu några glada stunder återvände vi till staden, der den återstående delen af dagen användes till beseende af universitetets bibliothek, museer, vetenskapliga samlingar m. m,

Thorsdagen den 28 Maj firades theologie doktorspromotionen. Theologiska fakulteten, hvilken, såsom promotor i sitt program tillkännagifva, vid denna fest tilldelade doktorsgraden åt flera genom aflagda lärdomsprof dertill berättigade vetenskapsidkare än någonsin tillförene, hade nu dessutom äfven den glädjen att med sin högsta värdighet få bekläda den man, som länge egt sitt fosterlands högsta beundran och högsta kärlek. Johan Ludvig Runeberg hade för sina utmärkta förtjenster såsom ledamot i psalmbokskommitén blifvit till theologie doktorutnämnd. Före festens början aflade vi hos Runeberg ett kort besök och blefvo af honom med hans vanliga enkla hjertlighet emottagne. Från promotionsakten, hvilken försiggick med sedvanliga ceremonier, erinra vi oss särskildt den vackra helsning, som af promotor ställdes till den store skalden och hvilken af alla afhördes med synbar rörelse. Denna liksom den följande dagens promotion åtföljdes af predikan, som hölls i Nikolaikyrkan.

Till den af theologie doktorerna anställda festliga middag voro vi äfven hedrade med en inbjudning. Vid middagen, som bevistades af Finlands generalguvernör, senatens medlemmar, universitetets vice kansler, rektor, professorer m. fl., egnades af theologie doktorerna på sedvanligt sätt skålar åt Finlands storfurste och thronföljare äfvensom åt öfriga vederbörande auktoriteter. — Efter middagens slut företogo vi, åtföljde af några bland våra unga Finska vänner, en färd till Sveaborg, der vi, med synnerlig artighet ledsagade af place-majoren, besågo större delen af fästningsverken. — Återkomna till staden återstod för oss ännu denna afton att öfvervara en vacker och för oss ovanlig ungdomsfest. I Helsingfors är den seden rådande, att promovendi utvälja en bland stadens unga flickor, helst en akademisk lärares dotter, åt hvilken under namn af «kransbinderska» öfverinseendet öfver kransbindningen öfverlåtes, ett förtroende, som för den valda innebär en hedrande utmärkelse. Hos henne samlas dagen före magisterpromotionen kandidaternas systrar och andra, som erhållit enskilda uppdrag att binda kransar. Sedan de unga flickorna slutat sitt arbete, samlas äfven kandidaterne, som af kransbinderskan blifvit inbjudne, i hennes föräldrahem och tillbringa der aftonen tillsammans med de unga, hvilka bundit deras kransar.Icke ens denna förtroliga krets var för oss tillsluten, utan voro vi af kransbinderskan inbjudne att med promovendi dela aftonens glädje.

Fredagen den 29 Maj firades den i ordningen sista af de stora akademiska festerna, hvilken dock ingalunda var i betydelse den ringaste. Det stora deltagande, hvarmed det Finska universitetet af hela landet omfattas, gör magisterpromotionen i Helsingfors måhända i högre grad än annorstädes till en verklig nationalfest De båda fakulteter, i hvilka den forna filosofiska blifvit söndrad, utdelade nu samtidigt för första gången doktors- och magistergraden. Det förhållande, som ännu egde rum emellan dessa båda till namnet skilda fakulteter, hade fysisk-mathematiska fakultetens promotor i sitt program på ett vackert sätt uttryckt i följande ord: «Fysisk-mathematiska fakulteten, som i morgon för första gången går att utdela de insignier, hvilka redan från åldriga tider gällt såsom en högre lärdoms sinnebilder, får ej förgäta, att hon räknar ärorika anor i den forna filosofiska fakulteten, hvilken hos oss visserligen blifvit till namnet utplånad, men hvars lifssafter friska och oförändrade strömma inom tvenne föryngrade grenar, de der, om de än i öfrigt skiftat det arf, som tillfallit dem, dock vilja bevara den gemensamma stammoderns minnen och hågkomster odelade». Härmed var också uttryckt det förhållande, som egde rum emellan de unge män, hvilka af de båda fakulteterna emottogo den väntade belöningen. De fingo visserligen ej alla af samma hand mottaga denna belöning och icke benämnas med samma titel; men den anda, som lifvade dem alla, var dock densamma, och alla voro de i ordets vackraste mening promotionskamrater. Akten, som försiggick med ceremonier, liknandedem, hvilka hos oss vid dylika tillfällen äro vanliga, afslutades med tacksägelsetal till närvarande gäster. Till oss Svenskar, åt hvilka såväl vid denna som de båda föregående festerna genom marskalkarne blifvit anvisade platser bredvid dem, som innehades af universitetets lärarepersonal, yttrade vid detta tillfälle fysisk-mathematiska fakultetens ultimus, Mag. Järvinen följande ord:

«Det är till en strid för det skönas, det rättas, det sannas seger i vårt fosterland vi i dag lofvat helga vårt lif. Men så länge dessa intressen utgöra den bestämmande lifskraften i våra väsenden, så länge skola våra hjertan slå vänskapens slag för alla, som äro dessa intressens redlige kämpar, om de också icke skulle föra baneret för det land, som vi älska att kalla vårt. Hvarje folk sträfvar att förverkliga sin inneboende ande på sitt egendomliga sätt, men der det förverkligar menniskoandens högsta frågor, der vinnes en seger, som icke mer tillhör det folk som

vunnit densamma, utan menskligheten i dess helhet. — Det var dock af ödet bestämdt, att det Finska folkets ande länge nog skulle utveckla sig i en för det egentliga folket främmande form. Men, ehuru denna form numera kännes som en boja, skola vi dock evigt med djup tacksamhet erkänna det oskattbara värdet af de ädla elementer, som derigenom ingått i vår bildning. Och särskildt täcke vi nu det gamla moderlandet Sverige för den ära, dess universiteter i Upsala och Lund bevisat oss genom de män, som i denna stund behedra vår fest genom sin närvaro. Vi vilja häri se ett erkännande att våra sträfvanden ega ett värde äfven bortom hemmets härd. Frambären derföre, I ärade gäster från Svithiods land, vår innerliga tacksamhet till edra vänner derhemma och sägen dem, att äfven i Suomisfrostiga bygder klappa varma hjertan för menniskans heligaste intressen och för hvarje vän af dem, och att dess söner icke veta ett bättre sätt att använda det arf de ärft af edra förfäder, än då de söka att i den Finska folkandens form göra detta arf till sitt folks verkliga egendom, ty det är så, ja endast så, de tro sig kunna återgälda densamma — åt menskligheten.»

Å Ulrikasborgs brunnshus hölls magistrarnes middag, hvilken, hvad de yttre anordningarne beträffade, icke var mindre festlig än theologie doktorernas, men i anseende till gästernas antal var vida enklare. Utom vice kansleren, jubelmagistrarne, dagens promotorer, marskalkar samt öfriga officianter voro, om vi minnas rätt, inga andra gäster närvarande än vi Svenska studenter. Samlingen utgjordes sålunda till största delen af ungdom, och ungdomlig var också den glädje, som der var rådande, i hvilken äfven de få äldre, som voro närvarande, hjertligt deltogo.

Sedan skålar blifvit egnade åt vice kansleren, promotorerna m. fl., begärde Mag. A. Chydenius ordet, för att tala i ett ämne, som låge honom och hans kamrater varmt om hjertat. Med liflighet framställde han utvecklingen af den nyvaknade idén om en Finsk nationalitet, som i de ungas bröst tändt så många nya förhoppningar och manat till så många nya sträfvanden för fosterlandets väl. Han skildrade olägenheterna deraf att det språk, som i Finland vore bildningens, vore ett för det egentliga folket främmande språk. Ty deraf vore först och främst en naturlig följd, att sjelfva bildningen förblefve för detta folk främmande. Då det icke kände denna bildning, kände det icke heller något behof att tillegna sig det språk, som vore denna bildnings tolk. Men de, som kände denna bildning, som hade kommit iåtnjutande af dess oskattbara förmåner, skulle icke de, om de älskade sitt folk troget och uppriktigt, känna sig ur djupet af sina hjertan manade att för detta folk göra denna dyra skatt tillgänglig? — Då det språk, som för närvarande i Finland vore bildningens, omöjligen kunde blifva folkets språk, ansåge tal, att det åsyftade målet endast kunde vinnas derigenom att det språk, som vore folkets, också blefve bildningens. Derigenom skulle ock den olägenhet afhjelpas, som bestode deruti, att det egentliga folket ofta hyste ett visst misstroende till de bildade i landet, hvilket vore en gifven följd deraf att de båda samhällsklasserna, såsom talande hvar sitt språk, icke förstode hvarandra. Finland, det arma Finland egde icke flera söner, än att de alla behöfde att förstå hvarandra, alla behöfde att i enighet och samdrägt förena sina krafter till det gemensamma fosterlandets gagn och ära. Tal. fästade äfven uppmärksamheten derpå att, så länge de offentliga angelägenheterna behandlades på ett språk, som folket icke förstode, detsamma aldrig kunde vinna någon närmare kännedom om de allmänna ärendenas gång, icke ens derför ega något verkligt intresse. Under sådana förhållanden vore det naturligt, att folket icke en gång kunde känna sig sjelf rätt som ett folk, ännu mindre såsom sådant bevaka sina rättigheter. I detta afseende vore det kanske isynnerhet som det nyvaknade nationalitetssträfvandet innebure förhoppningar om bättre tider. Tal. förklarade såsom en af sina egna och sina kamraters högsta önskningar, att det Finska nationalitetssträfvandet skulle i Sverige blifva rätt förstådt. Om Svenskarne blott visste hvad som rörde sig på djupet af detta sträfvande, skulle de aldrig betrakta det med missnöje. Icke skulle de med missnöje se ett arbete, som icke gingeut på något annat, än att göra den ädla bildning, som man ärft ifrån Sverige, till folkets egendom, och derigenom göra detta folk dagligt att bevara och vidare utveckla de dyrbara elementer till ett konstitutionelt samhällsskick, hvilka äfvenledes vore ett arf ifrån det gamla Sverige.— Tal. slutade sitt varma, fosterländska tal, hvars andemening vi här blott ofullkomligt förmått återgifva, med att föreslå en skål för oss närvarande Svenska studenter.

Denna skål besvarades af Kand. Lagerlöf i ungefär följande ordalag:

»Bröder! Den stunden, då vi, ett kärlekens budskap från kärleksfulla hjertan, landade vid Auras minnesrika

strand, var för oss en vigtig, en betydelsefull stund. Hitöfver vägledde af hundraåriga minnen kommo vi med mycket hopp, mycken förtröstan. Men naturligt var äfven att mången fråga, om också icke uttalad, ville hafva ett svar, mången gåta sin lösning. Det var oss så som när en broder efter många och långa års skiljsmessa går att åter träffa sin broder. Han måste göra sig den frågan, om den broder, tillsammans med hvilken han såsom barn lekte barnets oskuldsfulla lekar, med hvilken han såsom yngling hänfördes af allt skönt och herrligt så inom naturens som andens riken, tillsammans med hvilken han slutligen såsom man kämpade i strid för frihet och fosterland, om denne ännu är densamme som fordom, eller om en lång skiljsmessa kommit hjertat att klappa trögare mot den kommande brödren, om nya förhållanden alstrat ett nytt sinnelag. Man hade der hemma talat om, att Finnen numera tycktes vara så hänvänd på sig sjelf, på arbetet för sitt eget språk, sin nationella bildning, att han icke blott icke längre ville förstå hvad Finland och Sverige ännu hade och borde hafvagemensamt, utan äfven ville glömma hvad de fordom haft gemensamt. Man talade om ett folk, som med sådana sträfvanden, med ett rättmätigt arbete för sitt eget språk förenade ett annat, att nemligen glömma det språk, genom hvilket det fått sin bildning, men hvilket numera skulle anses såsom ett hinder. Den föreställningen låg då nära till hands, att med Svenska språket äfven Svenska folket skulle blifva för Finnen främmande. Nationen har likasom individen äfven sitt hjerta och detta kan, om ock genom missförstånd, såras; och knappast finnes väl något, som så sårar hjertat som glömskan af gammal ofta pröfvad vänskap. — Sådana frågor fordrade svar. Dessa svar hafva vi nu fått. De lågo redan uti den kärlek, med hvilken vi på Auras strand af edra landsmän mottogos, uti den öfverflödande gästvänlighet, med hvilken vi af dem omhuldades. När vi der tryckte hvarandras händer, när fröjd och glädje lyste ur hvarje öga, då insågo vi förvisso, att ännu som fordom fanns hos Finnen qvar minnesgod kärlek och vänskap. I unge män från Helsingfors' universitet haden öfver Bottenhafvet räckt oss brodershanden, och det visste vi, att I ej skullen draga henne tillbaka, då vi kommo till Eder, ty sådan var aldrig ynglingased. Då deremot män, som redan lemnat bakom sig den svärmande ynglingaåldern, då män, som redan grånat under lifvets vedermödor och besvär, så mottogo oss, då sågo vi, att Svenskens besök var ej mindre kärt för Finlands män än för dess ynglingar. Derföre är vårt besök i det gamla Åbo för oss så betydelsefullt, så oförgätligt. Hvad vi här under dessa dagar erfarit vill jag ej nu vidröra. Hvarje ord offentligen uttaladt, hvarje tanke utbytt under förtroliga samspråk, allt har varit för oss en bekräftelse på hvad vi redan i Åbolärt. Den siste ärade talaren har på ett ädelt och öfvertygande sätt framhållit betydelsen och nödvändigheten af edert arbete för det Finska språket. Det svalg, som här skiljer de mera bildade från de mindre bildade, måste, så menade den ädle talaren, fyllas, om de skola fullt förstå hvarandra, om de förras bildning och utveckling skola komma äfven de senare till godo. Och, i sanning, materialet härtill måste, om arbetet skall lyckas, hemtas ur nationens eget förrådshus, måste hemtas der, hvarest naturen sjelf med gifmild hand nedlagt detsamma. Vi förstå detta och vi förstå äfven och hafva erfarit det, att Finland derföre hvarken vill eller skall glömma Sverige. Denna erfarenhet föra vi med oss hem och skola ej der behålla den för oss allena. För detta allt hafva vi i första rummet Eder att tacka, I som ären föremålet för dagens hyllning och fröjd; ty I voren de, som öppnade för oss brodersfamnen. Ett broderligt tack derför!»

Kand. Rosell utbad sig derefter att få föreslå en skål för det Finska folket, hvarmed han hufvudsakligen afsåge den del af Finlands befolkning, som utgjorde dess egentliga kärna och som talade det Finska språket. Detta folk skulle säkerligen förlåta de Svenska ynglingar, som dessa dagar gästat dess land, att de hade egnat sina första och varmaste känslor åt blomman af Finlands ungdom. Men om det först vore vid en lugnare besinning deras tanke fördes på det Finska folket, så vore derföre denna tanke icke mindre uppriktig. Icke heller vore det nu första gången deras tanke vändes till detta föremål Redan ifrån sin barndom hade de hört omtalas med beundran *ett folk, som kunde allt, blott ej sin ära svika.* Detta folk hade i sanning gjort sig förtjent icke blott af den Finska utan ock af den Svenska ungdomens aktningoch tillgifvenhet. - Den skål, som här egnades det Finska folket, hon innebure ock en välgångs önskan till de unge män, som denna dag hade invigts till bildningens tjenst, ty det Finska folket utgjorde ju det egentliga arbetsfält, hvarpå desse nu skulle offra sina ädlaste krafter. En välgångsönskan för desse unge mäns bemödanden att genom utbildningen af en Finsk nationalitet föra sitt folk framåt på frihetens och ljusets bana kunde de närvarande Svenskarne med så mycket större glädje uttala, som de kunde till sitt fosterland medföra den öfvertygelsen, att dessa ädla sträfvanden aldrig skulle föra de båda folken åt motsatta håll, utan snarare närma deras hjertan allt mer och mer till hvarandra. I denna glada öfvertygelse ville de

höja ett lefve för det ädla Finska folket!»

Slutligen föreslog Mag. Landtmanson en skål för de unga magistrarne, hvilka vi isynnerhet hade att tacka såväl för denna som de öfriga dagarnes glädje.

Det ämne, som här hufvudsakligen behandlades i de offentliga talen, utgjorde isynnerhet vid detta tillfälle ock det förnämsta föremålet, omkring hvilket de enskilda samtalen rörde sig. Under dessa lärde vi känna flera sidor och synpunkter, från hvilka den numera till klarare medvetenhet bragta idén om en Finsk nationalitet betraktades; men att denna idé i sig innehölle en oföränderlig sanning, som vore värdig att omfattas med den renaste ungdomliga hänförelse, derom hörde vi blott en mening uttalas. Olika åsigter yttrades om det sätt, hvarpå denna sanning lämpligast kunde och borde praktiskt förverkligas; men i den fosterlandskärlek, som gaf lif och styrka åt hvarje öfvertygelse, som uttalades, röjde sig ingen olikhet. Enig var man också deruti, att det fortgåendefosterländska arbetet aldrig, utan att afvika från sin egen princip, kunde innebära någon ovilja mot Sverige, och att de yttringar af en sådan, som någon gång af separatistisk ensidighet blifvit framkallade, vore att betrakta såsom utväxter, hvilka borde afskäras ifrån den ädla och friska stammen, hvars grenar en gång skulle bära frukter, välsignelserika för de båda folken, som under sekler vant sig att dela med hvarandra sina herrligaste gåfvor. — Dyrbara voro för oss de stunder vi fingo tillbringa inom denna trogna kamratkrets af ynglingar, hvilka alla ifrån sina tidigaste år lärt sig att betrakta sitt lands och sitt folks högsta intressen såsom sina egna, och hvilka tillfölje deraf med det friska och ungdomliga sinnet förenade en med fasthet och bestämdhet utbildad karakter, sådan man annorstädes sällan torde finna hos andra än dem, som hunnit en mognare ålder.

Såsom ett uttryck af det lifliga deltagande, hvarmed magisterpromotionen i Helsingfors omfattas, torde den seden kunna betraktas, att alla i universitetsstaden närvarande personer, som vid någon af föregående promotioner vunnit magistergraden, tillsammans fira promotionsdagen såsom en högtidsdag. Enligt denna sed hade universitetets lärare och andra äldre magistrar förenat sig om en festlig middag, hvilken hölls vid Kajasaniemi.

För Prof. Nyblæus, hvilken der var såsom gäst närvarande, föreslogs vid detta tillfälle en skål af universitetets rektor, Kanslirådet Rein. Han erinrade derom, att Finlands universitet i dessa dagar hade firat minnet af kristendomens förkunnande på Finsk jord för sju hundra år sedan. Vid den denna dag förrättade magister- och doktorspromotion hade ett större antal unge män blifvit högtidligen invigdt åt vetenskapens, sanningens ochfosterlandets tjenst. De äldre och yngre, som förut vunnit magistergraden, hade samlats för att förnya minnet af sin ungdomshögtid och framför allt att glädjas åt bildningens och upplysningens välgerningar, hvaraf jemväl deras från kulturens stamsäten aflägsna land blifvit delaktigt. Sjelfmant vände sig då tanken till det folk, hos hvilket de stode i tacksamhetsskuld för dessa de högsta och ädlaste gåfvor, det ena folket kan gifva det andra. De vore lycklige att se närvarande en värdig representant af den Svenska bildningen. Tal. anhöll att få egna honom en välkomstskål och derjemte afge den försäkran, att det inom deras bygder icke funnes någon Finsk man, någon Finsk qvinna, som icke djupt kände de förbindelser, i hvilka de stode till det forna brödralandet, och att dessa känslor skulle fortlefva genom seklerna så länge Finlands folk fröjdade sig åt bildningens ljus. Talarens och hans närvarande landsmäns anhållan vore, att Prof. Nyblæus ville framföra denna försäkran jemte deras varmaste helsningar till vetenskapens och sanningens målsmän å Lundagård, att han ville uttala deras allvarliga uppsåt att allt mer söka göra dessa ifrån Sverige undfångna gåfvor fruktbärande inom Suomis bygder, lämpade efter deras folks egendomliga lynne och nationalitet, samt att han tillika ville säga, det de lefde i den förtröstan, att de i dessa sina sträfvanden icke skulle misslyckas, icke skulle arbeta förgäfves.

Denna skål besvarades af Prof. Nyblaeus sålunda:

»Mine Herrar! Kanslirådet Rein har behagat vända sig till mig med en skål. Han har talat om den glädje, som jag genom min härvaro skulle hafva beredt Eder. Jag tillstår, detta skulle hos mig väcka idel förlägenhet, visste jag ej, att uttrycken af eder välvilja icke gälla mig såsom enskild man, utan såsom Svensk, såsom enmedlem af det gamla brödrafolket, med hvilket edra fäder i så många århundraden varit förenade. — Alltsedan mina ynglingaår, då jag läste berättelsen om den blodiga tragedi, genom hvilken det Finska folket slets från det Svenska, har jag, så att säga, svärmat för Finland och drömt om den stund, då jag skulle få sätta min fot på Finsk botten. I kunnen

häraf döma om arten af de känslor, med hvilka jag i detta ögonblick står inför Eder, och upplefver den erfarenheten, att den femtioåriga skilsmessan icke har ur det Finska folkets bröst utplånat dess gamla mångbepröfvade tillgifvenhet för Sverige. Jag tackar Eder för denna sköna erferenhet i det Svenska folkets namn, och jag försäkrar Eder att, om detta Svenska folk vore här församladt såsom en enda man, så skulle det falla i edra armar.»

Promotionsdagen slutades med bal, som gafs å stadens societetshus och, enligt gammal god sed, endast bevistades af gäster, som dertill blifvit af de promoverade magistrarne inbjudne. Samlingen var likväl så talrik, att hon nästan helt och hållet uppfyllde den ovanligt rymliga lokalen. Våra unga värdar, omgifna af barndomsvänner och anförvandter, hvilka från Finlands alla trakter samlats för att åt deras sköna fest gifva dess högsta värde, beredde oss här månget tillfälle till bekantskaper, hvilka icke minst bidrogo att äfven af denna afton hos oss qvarlemna ett dyrbart minne. — Sedan dansen med liflighet fortgått till omkring midnatt, gafs en präktig supé, vid hvilken på sedvanligt sätt skålar utbragtes för Finlands storfurste, thronföljaren m. fl.

Lördagen den 30 Maj var den sista af de dagar, som voro bestämda för vår vistelse i Helsingfors. Efter att på förmiddagen hafva öfvervarit en af de undergårdagen promoverade magistrarne gifven frukost, voro vi på aftonen inbjudne till en större afskedsfest, som för oss var tillredd i societetshuset. Äfven i denna fest deltog icke blott universitetets nästan mangrannt församlade ungdom, utan ock ett stort antal akademiska lärare och andra, som väl lemnat ynglingaåren bakom sig, men af själ och hjerta voro ungdomen och hans sträfvanden tillgifne. Vid detta festliga tillfälle föreslogos följande skålar:

Första skålen föreslogs af Med. Kand. J. A. Estlander. Afskedets stund nalkades, för sista gången såge talaren och hans landsmän i sin krets de älskade gästerna från det forna moderlandet, för sista gången hvilade deras blickar med vänskapens värma, med tillgifvenhet och kärlek på de Svenska vännerna. Redan skulle de skiljas ifrån dessa vänner, och ännu återstode dock så oändligt mycket att säga och uppenbara. — Det herrskade en officiel halfdager öfver alla deras förhållanden, men i denna skymning fortginge ett tyst och rastlöst arbete för bildning, för frihet i tanke och lif. Dessa deras sträfvanden hade dunklet hindrat Svenskarne att se, och derföre hade missförståndet lägrat sina kyliga dimmor emellan de båda folken. När nu Svenskar kommit dit ibland dem, hade de önskat skingra denna halfdager och visa den väg, hvarpå Finska folket hade att fortgå, för att vidare utveckla det dyrbara arf af sedlig kultur, som de af Sverige mottagit. Så hade de önskat; men dagarne hade försvunnit som minuter, och deras önskan hade kanske blott till hälften blifvit fylld. De ville derföre bedja Svenskarne vara välkomna åter, ty med hela magten af en andlig nödvändighet skulle behofvet af vexelverkan mellan de befryndade vännerna hädanefter göra siggällande. Ty så mycket kände de för visst, att den tanken, som under dessa dagar funnit ett länge saknadt uttryck, den, att bildningen vester och bildningen öster om Bottenhafvet vore som tvenne plantor, vuxna ur samma stam, att den vore densamma, ehuru iklädd drägterna af tvenne olika nationaliteter, den tanken skulle icke dö. Väl vore afskedets stund inne och snart skulle Bottenhafvet hvälfva sina vågor mellan dem och de Svenska bröderna; men, hur högt vågorna än månde svalla, hur stormen än månde ryta och onda makter svepa ogästvänligt mörker kring deras kuster, det band de knutit — nej, blott fastare tillknutit, det skulle icke kunna slitas. Vägen vore nu banad, början gjord, och ur denna början såge tal ett närmare samband utveckla sig emellan de Nordiska universitetenia, han såge det Finska universitetet såsom den femte länken i det stora brödraförbundet, och bortom detta såge han . . . . drömmar, som kanske en gång blefve verklighet. — Generationerna vexlade i de akademiska lärosalarna, och snart skulle endast få af den stora der församlade skaran qvarstå. Men minnet af dessa dagar skulle icke förgå, så visst som de egde en djupare betydelse än blott stundens. «Bröder!» fortfor tal., «bären oss ett vittnesbörd om vår starka, vår outplånliga kärlek till det gamla Svea, och helsen dem derborta i Upsala och Lund och sägen, att vi hoppas och veta, att vår kust icke mera skall vara så undanskymd och förgäten, och sägen att, när helst de komma, väntar dem ett varmt, ett broderligt handslag på stranden! Och I sjelfve, om I kunnen, kommen ännu en gång till oss. Mine Herrar! En skål för återseendet, en skål för nästa gång!»

Skålen besvarades af Mag. Landtmanson, som bland annat yttrade, att under dessa dagar af på en gång gladoch högtidlig samvaro, då meddelanden af alla slag gifvits och emottagits, vore det dock en fråga, som ej blifvit

besvarad. Den hade också här aldrig blifvit framställd. Denna fråga vore om ändamålet med vårt besök. Hvarföre hade vi kommit? — Men denna fråga behöfde ej heller på annat sätt besvaras än genom den broderliga känsla, som så otvetydigt visade sig. Icke sökte man vid en broders besök hos en annan efter något särskildt skäl, nyfikenhet, beräkning eller hvad som helst annat, än blott behofvet att komma. Så hade äfven vi kommit, emedan vi ej kunde annat än komma, så snart tillfälle erbjudit sig. Tal. ville derföre såsom det bästa uttrycket för den känsla han nu erfore, föreslå en skål, i hvilken han särskildt uppmanade hvar och en af de församlade att inlägga hvarken mer eller mindre än en broders varmaste, heligaste känsla: en gemensam skål för Sverige och Finland!

Den följande skålen föreslogs af Mag. C. G. Estlander. Han erinrade derom, att mycket hade blifvit ordadt om den tacksamhetsskuld, hvari det Finska folket stode till sitt Svenska brödrafolk, mycket om de höga och heliga minnen, som båda hade gemensamma. De stode derförutan, dessa minnen, fortfor tal., så klara för allas blickar, de hade trängt så djupt i allas bröst, att ord icke kunde göra dem klarare, ej heller uttömma djupet. Men en skuld af tacksamhet, som tillhörde denna tid och denna generation, och som först i en framtid skulle läggas till Finnarnes skönaste minnen, återstode dem ännu att erkänna. Och detta gjorde de så mycket hellre, med så mycket djupare känsla, som densamma vore ett bevis så klart som solen derpå, att, om ock yttre förhållanden slitit folken från hvarandra, fortlefde dock kärleken dememellan och behöfde blott ett tillfälle att träda i öppen dag; att, om ock svärdet delat det ena hjertat i tu, fortfore dock hälfterna att klappa för hvarandra. — Eller hade det icke varit detta, som det Svenska folket uttalat, då det icke blott från de rikes öfverflöd, nej, hvad långt mera vore, från arbetarens knappa förråder sändt hjelp till sin lidande broder; då de män, som bland folkets representanter förde ståndens talan, låtit utgå en uppmaning dertill, och de män, som i sitt anletes svett från en karg natur samlade lifvets nödtorft, följt denna uppmaning och sändt hvad de haft för mycket åt dem, som en än kargare natur gifvit för litet. Hade det icke varit denna sekelgamla medkänsla för det Finska folket, som drifvit de fattiga innevånarne i Sveriges aflägsnaste bygder att sända sina bidrag för att lindra nöden hos de ännu fattigare bebyggarne af Finlands frostiga jord? Törhända hade det äfven hos Svenskarne varit en politisk beräkning, törhända hade äfven de velat lysa med en fåfänglig frikostighet, för att dermed samla sig ära. Nej, tusende gånger nej! Allt vanställande af ett sådant bevis skulle icke hindra det att med eldskraft tränga sig in i hvarje Finskt hjerta och drifva ut i full låga den broderskärlek, som glödt der, alltsedan Finnarne tillsammans med Svenskarne blödde på Lützens, på Narvas, på Lappos slagfält. — Tal. bad de närvarande unga representanterna af detta ädla, detta älskade folk vara öfvertygade derom, att det varit värman i de hjelpsamma händer, hvarmed medlen blifvit gifna, icke medlen sjelfva, att det varit känslan i Svenskarnes bröst, icke lindringen af Finnarnas nöd, som kommit de senares hjertan att klappa fortare, deras ögon att fuktas. Denna värma, denna känsla vore det, hvarför nu den uppriktigastetacksamhet uttalades. Ty hvad vore väl en mättad hunger mot en trofast vänskap, hvad en lidandets tår mindre mot en glädjetår mer, framkallad af en orubblig kärlek? — «Hel, derföre, det Svenska folket för detta nya bevis derpå, hel Upsalas studenter för deras anpart deri! Hvad de menat hafva vi förstått. En skål för deras kärlek till oss, en skål för vår kärlek till dem!»

Talarestolen intogs derefter af Prof. Nyblæus, som yttrade följande:

«Mine Herrar! Väl är min stämma i allmänhet ej synnerligen stark, och särskildt är i afton dess styrka mindre än vanligt, men, det oaktadt, måste jag söka att göra mig hörd i eder talrika församling och till Eder ställa några ord till tack och farväl! Skulle jag ej känna mig dertill manad ur djupet af min själ! — I veten, mine herrar, att jag i många år närt en liflig önskan att få besöka eder strand, och ändock måste jag bekänna att jag, när jag stod resfärdig, kände hos mig uppstå en viss tvekan, ty, sade jag till mig sjelf, kan väl en Svensk på allvar påräkna att i Finland vara välkommen? — Det har i Sveas dalar under de senaste 15 à 20 åren utbredt sia: vissa dunkla sägner — jag säger dunkla, ty jag känner ej deras upphof — de der förtäljde att den Finske brodern, han, som i så många århundraden med oss delat ljuft och ledt, att han, säger jag, nu skulle hafva blifvit så intagen af stolthet öfver att tillhöra det mäktiga kejsaredöme, med hvilket hans land se'n ett halft sekel är förenadt, att han icke gerna ville höra talas om den tid, då Finland var Svenskt. Det har blifvit sagdt, att Finnen i sin belåtenhet öfver det lugn, den trygghet, den materiella välmåga, som blifvit honom beskärd i hans nya ställning, sköte helst ifrån sig minnet af

de orons ochnödens tider, hvilka han i förening med Sverige genomkämpat, ja, att han nu med ett slags ringaktning tänkte på detta fattiga land. Det har blifvit sagdt, att det unga Finland i sin sträfvan för nationel sjelfständighet ville afhugga t. o. m. de sista ännu återstående banden, som förenade det med det Svenska folket, och att den forna välviljan mot Sverige nu lemnat rum för känslor af en nästan motsatt beskaffenhet. — Dessa och dylika sägner hafva af det Svenska folket förnummits, jag vill ej säga med harm, men med djup sorg — en sorg, om hvars egentliga halt blott den kan göra sig en rätt föreställning, som sett den dager som breder sig öfver Svenskens ansigte, när ordet Finland nämnes. Det var ock derföre icke med känslor af alldeles oblandad glädje, som jag en solljus morgon såg den Finska kusten höja sig ur vågen och landade vid den stad, som är egnad att hos en Svensk väcka sa många minnen — det gamla Åbo. Men, var vid landstigandet derstädes min glädje ej alldeles oblandad, så försvann dock hvarje känsla af bitterhet ur mitt hjerta, när jag och mina reskamrater några ögonblick befunnit oss i kretsen bland dem, som der mötte oss och bådo oss vara välkomne, jag menar gymnasii-lärarne i Åbo och gymnasii-ungdomen samt andre, hvilka der voro tillstädes. Vi kände att vi förstodo hvarandra, och jag skall aldrig förgäta det intryck, jag erfor af deras enkla och trofasta hjertlighet. Den trängde till djupet af mitt innersta, och jag leddes ovilkorligen att tänka på de dunkla sägner, om hvilka jag förut talat, och att säga till mig sjelf: Man har ljugit på det Finska folket — skamligen ljugit! — Men detsamma måste jag äfven säga till mig sjelf, när vi Svenskar inlupo i hamnen till Helsingfors och sågo studentcorpsen jemte en stor skara afstadens befolkning samlade på stranden för att emottaga oss Tv, hvad lockade Eder ned till stranden? Ginsten I dit för att taga i betraktande en sådan märkvärdighet, som fem studenter och ett stycke professor? O, nej! det var vår egenskap af Svenskar, som gjorde oss så intressanta i edra ögon, det var ock denna egenskap, som all eder värma och hjertlighet innerst gällde. Ja, I hafven under dessa innehållsrika dagar mottagit och omhuldat oss såsom gamla vänner och bröder, I hafven låtit oss erfara att det band af tillgifvenhet, som allt sedan fordomtimma förbundit Svenskar och Finnar med hvarandra, ännu icke blifvit sönderfrätt af tidens tand, utan att dess innersta trådar ega styrka och spänstighet. Detta Finskt-Svenska möte har låtit mig besanna skaldens ord att *Litet gnabb ibland Skadar intet grand, Blott man älskar hvarann. Hjertat i sin bur Är ett litet djur, Som ibland tar häftig fart; Kärlek och tro Smeka det till ro Helt snart.* Måtte allt missförstånd Finnar och Svenskar emellan hädanefter vara förbi, måtte det upplösa sig och försvinna som en dimma, hvilken sjunker i det Bottniska hafvet! Kärleken är stark; apostelen säger, för att beteckna dess makt, att, om än profetiorna skola återvända, så skall dock aldrig kärleken vända åter. Skulle den ej då, hvad oss Svenskar och Finnar beträffar, vara starkare än alla skiljemurar, skulle den ej kunna slå en brygga öfver hafvet och ega makt att, huru än våra öden i yttre måtto

må gestalta sig, binda oss tillsammans med andans band till gemensamt arbete och gemensam sträfvan för allt hvad godt, sannt och skönt är? Faren derföre fort i edra ädla bemödanden för utvecklingen af en egendomligt-nationel form af skandinavisk kultur! I skolen dervid uti oss finna trogne bundsförvandter. Faren fort dermed och hafven stadigt edert hopp och eder förtröstan till Honom, som leder allas våra öden! Gud bevare Finland och dess framtid!»

Doktor Nordenskjöld föreslog derefter följande skål:

«Mine Herrar! Många från hjertats innersta djup gående skålar hafva under dessa glada dagar druckits i vår krets, skålar för våra sköna och herrliga minnen, skålar för våra vänner och bröder från Sveas friska, fria jord, skålar, som haft till föremål allt det ädla i närvarande tiders traktan och sträfvanden. En skål vill jag dock utbedja mig att ännu få föreslå, en skål för framtiden — för Finlands dunkla framtid! Menniskan tecknar ju alltid den tid, som komma skall, med hoppets rosenfärg. Sjuklingen, som blott har några få dagar qvar att lefva, hoppas på långa år af helsa; slafven, som från den tid han kan minnas gått från en hand till en annan, drömmer om sin frihet. Skulle icke också vi då kunna låta hoppet måla några ljusstrimmor på vår mörka framtids-himmel? Jo, vi kunna det! Vi kunna det, emedan på senare tider ett mäktigt, ett okufligt medvetande om rättighet till frihet vaknat hos oss, emedan de band, som under ett halft sekel varit slitna, börjat återknytas och vi sålunda kunna vara förvissade om, att i den kamp vi nu utkämpa mot mörkret vi icke alltid skola stå ensamma på kämpabanan. En skål derföre för den tid, som var, en skål för framtiden, en skål — såsom en kär landsman säger —*En skäl för vara minnen all, Och för den tid, som var, Och för den tid, som komma skall, Blott den ej bringar Finlands fall, En skäl för*

minnets flydda dar, Och — hoppet, som är qvar!» På denna skål, hvilken, likasom alla de föregående, tömdes under lifliga bifallsrop, följde supén. Efter den nas intagande beträdde Professor Cygnæus tribunen och höll följande tal:Då Prof, Cygnseus sjelf låtit införa sitt tal i Svenska Tidningen, äro vi i tillfälle att derur anföra detsamma i dess fullständiga form.

«Mine Herrar! Det kan synas vådligt att än en gång äska ljud sedan så många ämnen, kring hvilka vårt lifligaste deltagande sig förenat, gång efter annan blifvit under senast förflutna dagar ställda för vår tankes ljusnande blick; vågadt att å nyo öfva sina ord på känslor, som ur våra hjertans innersta djup blifvit klädda med de varmaste, vackraste färger. Men uttömmas kunna dessa ämnen dock icke så lätt, och dessa känslor ej så snart uttala sitt sista ord. Då vi sett Svenske män efter flydda femtio år åter en gång infinna sig på våra stränder, för att gemensamt med oss fira våra högtidsstunder, egnade både åt det förflutna och åt hoppet, uppstiga minnen, otaliga som stjernorna på en klarnande aftonhimmel, som glittrande böljor derute på våra frigjorda tusende fjärdar. När Svensk och Finne stöta tillsammans vid tillfällen sådana som dessa, är det ju som skulle tvenne gamle ungdomsvänner, efter långlig skiljsmessa, råka hvarandra igen, återkallande i hvarandras minne, huru de i sin barndom suttit knä vid knä på skolans bänkar, stafvande på

katekesen och lärande sig annat för deras tidigaste ålder passande; huru de derefter, vordne ynglingar, idkande allvarliga studier i humaniora, lagkunskap och öfrigt menskligt vetande, förkofrat sig i högskolan i vett och allmän bildning; sjungit samma psalmer i kyrkan och utanföre denna stämt sina lyror i täfling; och huru de omsider under mognare år företagit tillsammans långväga, äfventyrliga färder i främmande land. — Såsom desse vänner hafva ock Sveriges folk och Finlands inhemtat sin kristendomskunskap efter samma methoder, stiftat och skipat sina lagar tillsammans och ledda af samme ande, samt sträfvat oförtröttade framåt till kultur och humanitet på en och samma stråt. Och under deras gemensamma vandringar i främmande länder hafva de, åtföljande båda lika troget de förträffligaste ledare olika tidehvarf haft att uppvisa, hunnit så långt, som det i alla tider varit få nationer förunnadt att gå. Så voro vi Svenskar och Finnar med Jakob de la Gardie i Moskwa, med Gustaf Adolf vid Leipzig och Lützen, vid Wiens portar med Lennart Torstenson, i Warschau med den sagolikt djerfve Karl X, roade oss vid Narva, föregångne af en ännu dristigare gosse, hans adertonårige sonson, och ankommo till slut efter otaliga irrfärder till Pultava, på hvars stepper vi voro nära att uttröttade förgås. Men seglifvade båda återhemtade vi dock så mycket krafter, att vi ännu hundra år derefter kunde låta vårt blod forsa ut i strida strömmar, som runno ihop på Orawais fält, der vi efter en femton timmars lång dödskamp dignade ned halft förblödde.

«Kort derefter uppbrändes af våra öden de skepp, hvaraf under mer än ett halft årtusende förbindelsen hade uppehållits mellan Bottenvikens vestliga och östliga strand.Och år kommo och år förgingo sedan. Och se! det hände sig att på de platser, dem bristen på kännedom om rätta förhållandena lemnat tomma, trängde sig såsom af en aktad talare nyss anmärktes — ömsesidiga fördomar, som tilläto ingendera nationen mera att rätt igenkänna den andras sanna anletsdrag och beskaffenhet. Ja, de växte, dessa fördomar, hvad det led, till proportioner, som måste väcka lika djup förvåning som smärta hos hvar och en, den der kunde fatta hela vidden af den orättvisa de läto komma sig till last samt de oundvikliga följderna af denna. Så hände sig ännu för mindre än ett år sedan vid det upplyftande tillfället, då Skandinaviens framtid hade i de gladaste bilder stigit upp på Mälarens stränder i och med Sveriges, Norges och Danmarks studerande ungdom, att ett bedröfligt uttryck af dessa fördomar gaf sig luft midt ibland de välvilliga yttringar, hvarmed äfven Finland blef ihågkommet. Samma skål, som under Djurgårdens ekar på "Hasselbacken" egnades detsamma, genomskars af ett skorr, hvars grundmening var den, att utpeka detta land såsom: "ett träldomens gyllene näste". Och sådant framkastades utan allsköns arg mening och med visshet derom, att rätta förhållandet dymedelst blifvit träffadt i dess hjertpunkt. Det var väl så ock, men endast för att taga lifvet af sanningen. Dock bland de tusen sinom tusen, hvilka stodo der såsom åhörare af dessa sällsamma skaldiska utbrott af sympatin för Finland och dess folk, fanns ej en enda man, hvilken med öfvertygelsens oemotståndliga styrka kunde tillbakavisa fördomens vederstyggliga smädelse och inlägga protest deremot med ett manligt: du ljuger!

«Måhända var en eller annan äfven ibland Eder, ärade gäster, vittne till denna fördomens hemska

segervinningöfver sanningen. Men för Eder sjelfve, lika som för hvarje annan, var det då ännu omöjligt att, äfven med varmaste välvilja för vårt land, urskilja huruvida smädeskränet emot detta var endast en dikt i ordets sämsta mening, eller ett berättigadt utbrott af harm och medömkan öfver den förnedring, hvari det Finska folkets själ påstods vara på väg att försjunka. Ty såsom en tom abstraktion kunde, väl ingen tänka sig det Finska träldomsnästet: det måste ju vara befolkadt af samma nation, hvilket man på ett så hjertslitande sätt inneslöt i de Skandinaviska folkens deltagande.

»Men numera, jag är viss derom, såsom om det vissaste, vore det rent af omöjligt, att dylika sympathetiska känsloutgjutelser kunde våga sig fram inom Sveriges landamären i eder närvaro, utan att bestraffas för lögn. Af egen erfarenhet kännen I väl lyckligtvis icke, huru ett träldomens näste månde vara beskaffadt; men hurudant det icke kan vara, har eder egen erfarenhet lärt Eder desto bättre. Att epithetet gyllene icke passade in på något enda af de Finska förhållandena, hafven I väl tagit för afgjordt redan på förhand; för att derom öfvertyga Er var ingen personlig åskådning af nöden. Men jag skulle på det smärtsammaste misstaga mig, i fall I icke funnit, att äfven det, som i dessa dagar från det Finska universitetets sida blifvit framlagdt, så väl i tal som skrift, vittnade, om också icke alltid om en förmåga, jemngod med de ypperstes, likväl om en ande, som ej var träldomens. Och äfven hvad för öfrigt under våra, af eder närvaro lifvade samqväm förnummits, torde svårligen låta åberopa sig såsom bevis derpå, att våra ord kunna gälla såsom modersmål i ett träldomens näste.

»Allt detta har, vi våga hoppas det, öfvertygat Ederderom, att det ingalunda är Sveriges och det öfriga Europas medlidande, hvaraf vi vilja visa oss förtjente; men desto djupare känna vi behofvet af dess aktning, för att äfven i denna finna ett upprätthållande stöd under de svårigheter af mångahanda slag, med hvilka vi hafva att manligen kämpa, i fall ej Finland verkligen skall försjunka dit, hvarest man redan tillåtit sig att uppsöka det såsom ett föremål för medömkan. Och aktning måste Finland söka förtjena äfven derigenom, att det ej uppfattar ett lojalt handlingssätt blott såsom ett konventionelt sätt att tala, hvilket endast i några vissa fall har anspråk på full giltighet, men deremot i andra eger alls ingen bindande kraft mera, utan till och med kunde åsamka Finland vanära.

«Dubbelt dyrbar skall Sveriges välvilja kännas i en framtid, då hon stödjer sig på aktningen för Finlands folk. Och med den säkra förtröstan, att Sverige icke skall vilja undandraga oss denna, sända vi med Eder, mine herrar, vår varmaste helsning till edert hjeltemodiga och ädelt sinnade fädernesland, hvars fröjder och sorger, segrar och missöden, lycka och fall under så många århundraden äfven städse voro det Finska folkets. Ädlare spår har intet bland nyare tidens folkslag lemnat efter sig på denna jord, än de Skandinaviska folken det gjort. Med djupaste beundran har jag följt dessa spår långt in bland Siciliens romantiska berg och återfunnit dem ännu under det stora Nowgorods dystra ruiner. Skulle då ej Sverige förmått intrycka i detta land, som det tidigast upptog invid sitt hjerta och längst qvarhöll dervid, några andra spår af sitt herrskarevälde, än sådana, som af första störtflod kunna bortspolas? Det osynliga sambandet af gemensamma höga minnen, knutet nationer emellan, är ju det, som sist af yttre förhållanden kanåtkommas och lösslitas. När Sverige blickar upp till de stora andar, som ledt dess framfarna öden, mötas dess tankar af Finlands, böjande sina blickar till samma ovanskliga ledstjernor. Med ädlaste känsla framburo Norges studenter sistlidne sommar sin hyllning för stoden, upprest till ära af den störste man, Norden någonsin framfödt, denne Gustaf Adolf, som såg dagens ljus i samma Stockholm, hvarifrån så mycket storsinnadt gått ut och der så många minnesvårdar ännu tala till ögat och hjertat om det stora, som varit. För våra yttre ögon hafva vi icke dessa minnen uppställda i bronz; men för vår själs ögon lefva de dock oförgängligt. Framfören, mine herrar, äfven vår innerligaste, vördnadsfullaste hyllningsgärd till foten af denna kolossala bildstod af den kolossale konungen, hvilken ändock har för oss Finnar en helt annan betydelse, än han kan hafva det för Norrmännen. Men ej långt från Gustaf Adolf står också en annan konung på Mälarstadens strand ännu, ehuru han hvarje ögonblick tyckes färdig att, lemnande piedestalen, höja sig upp till andra regioner. Med underbar makt drager denne af metallen fängslade ande våra hjertan till sig. Nedläggen på våra vägnar uttrycken af vår tillgifvenhet och beundran äfven för den tredje Gustaf, för honom, som lärde våra fäder att menskligt lefva, såsom Gustaf Adolf visade dem, huru de skulle hjeltemodigt dö. Men, ännu en gång, bären framför allt den innerligaste, vänskapsfullaste helsning från Finlands hela folk till Sveriges, för hvilket vår

högaktning blifvit, om möjligt, stegrad genom den höga tanke om dess bildning, ingifven äfven af de ombud, som inför Finlands universitet och hufvudstad fört deras fäderneslands talan med sällspordaste, humanaste grannlagenhet och takt. — Jag utbeder migäran att i denna afskedets stund föreslå en tacksägelsens, vänskapens, högaktningens skål för samtlige våra Svenske gäster.»

Derefter utbragtes af Prof. Nyblæus följande skål:

«Mine Herrar! Det har ofta och med rätta blifvit sagdt, att vår tid är en det tredje ståndets tid och att detta stånds anda på hela vårt lif och alla våra förhållanden mer eller mindre trycker sin prägel. Jag vill ej hafva erinrat härom, för att dermed uttrycka ett klander af vår tid, men ej heller något beröm, ty, sanningen att säga, är jag ingen uteslutande beundrare af det tredje ståndets anda. Huru vidt skiljd är ej denna anda från den, som var den rådande under medeltiden! Jag säger icke detta blott till upphöjande och beprisande af sistnämnda tidehvarf: det hade, likasom de flesta andra, sin starka sida, men det hade också sin svaga. Misstager jag ej mig alltför mycket, så är den starka sidan hos medeltiden just den svaga sidan hos den närvarande tidsåldern. Der börjar nu att blifva alltmera sällsynt en dygd, som under medeltiden stod i blomma — en dygd, af hvilken vi dock böra söka bevara allt hvad bevaras kan och af hvilken ingen bör vara helt och hållet i saknad, han må nu i samhället hafva beträdt hvilken bana som helst. Denna dygd har blifvit kallad ridderlighet. Är det ej sannt, mine herrar, att hvarhelst vi möta någon äkta representant af densamma, der böje vi gerna vårt hufvud, der egne vi villigt vår beundran och hyllning? Vi som här äro närvarande, vi känna alla en sådan lefvande bild af den äkta ridderligheten, en lefvande bild af detta ädla mod, om hvilket man har svårt att säga antingen det mera röjer sinnets styrka och höghet eller mera hjertats mildhet. Behöfver jag väl säga på hvem jag medmina ord syftar? På hvem annan skulle jag väl kunna syfta är på deu åldrige riddersman, hvilken detta Finlands universitet har lyckan att räkna såsom sin vice kansler? Jag är förvissad att I alle ur edra hjertans djup instämmen med mig uti en skål för Hans Excellens Baron Munck!»

Licentiaten Ehrström uppträdde derefter och erinrade oss Svenskar om, huru vi ifrån vår barndom säkerligen hade hört och läst så mången sägen, att Finland vore ett trolldomens land. Nu hade vi, menade han, lärt känna detta samma land också från en annan sida. Ty vi hade säkert funnit, att Finland vore också ett gåtornas land. Så månget dunkelt ord, så mången i sjelfva verket olöst gåta måste hafva öfvertygat oss derom. Och dock vågade tal. och hans kamrater hoppas, att, då vi förde gåtorna med oss öfver hafvet, vi äfven skulle föra lösningen till desamma med oss i våra hjertan — «Ett», fortfor tal., «finnes dock, som icke mera kan för Eder vara någon gåta, ty ifrån alla håll masten I hafva funnit visshet derom: jag menar, huru kära, huru dyrbara I ären för oss alla. Och icke blott I, utan hela edert folk, hela Sveas land. Vi bedja Er derföre föra också försäkringarne derom med öfver hafvet, och till bekräftelse derpå tömma vi en skål för Sverige. För Sverige ett högt, ett gladt hurra!»

Stud. Odhner föreslog derefter följande skål:

«Mine Herrar! Då vi stodo i begrepp att lemna vårt hemlands stränder och med längtans full aning motsågo den stund, som skulle närma oss Finlands jord, detta Finland, som städse utgjort ett föremål för vår barndoms drömmar, städse omfattats af ynglingens varmaste deltagande och käraste förhoppningar, det var då, som enredlig Finne yttrade till oss dessa ord vid afskedet: «När I kommen till Finland, så vänten icke att der mottagas af klingande fraser och granna tal: men viljen I vinna den Finske studentens vänskap, så trycken hans hand och blicken in i hans öga, och då skall hans hjerta öppna sig för Er med rika skatter af trofast kärlek och oskrymtadt förtroende.» Vi beträdde med klappande hjertan Finlands jord, vi möttes öfverallt af redliga handslag, af deltagande blickar, dessa lätt förstådda tecken, som sade oss att vi voro omgifna af bröder, men det var först då vi följde vännens råd, då vi fingo blicka ned i Finnens hjerta och till vängåfva mottogo del af alla dess ädla känslor, dess stora sträfvanden, det var först då, som vi kunde till fullo uppskatta hvarför vi kommit hit och hvad vi här funnit. Snart skola vi förlora Finska jorden ur sigte, snart skola vi finna vår famn tom, men vårt hjerta är så mycket fullare, det är fylldt af den rikaste erfarenhet, af de herrligaste minnen. Denna erfarenhet skall, vi hoppas det, ej blifva alldeles ofruktbar, dessa minnen skola ej blifva af det lätt försvinnande slaget, utan troget förvaras i djupet af varma och älskande hjertan, samt der lemna en skörd af de ljufvaste frukter, frukter, af hvilka vi skulle

vilja meddela alla Svenska bröst och hvilka vi åtminstone skola öfverflytta till några. Vi skiljas nu härifrån, och då vännerna der hemma med deltagande fråga oss: hvad hafven I sett derute i det forna broderlandet?, så vete vi, hvad vi skole svara dem. Vi hafve sett ett folk, som vaknat till nya idéer, verkar för ett nytt mål, men icke glömt sina gamla förbindelser, som aldrig skall förgäta det fostbrödralag, som det med sitt blod beseglat; vi hafve sett ett universitet, som utgör sitt lands stolthet och ära, dess ledstjerna, somlyser likt ett Faros genom mörker och dimmor, som utsänder sina lifgifvande och bildande strålar till Finlands aflägnaste bygder; vi hafve ändtligen sett en ynglingaskara, som med trogen hand vårdar den heliga elden på fosterlandskärlekens altare, som med blicken oafvändt riktad på Nordens gemensamma mål utan fruktan vandrar det rättas och ädlas väg. Det är med hjertat uppfylldt af de höga bilder, som under dessa dagar gått förbi våra ögon och outplånligt ristat sig i våra bröst, som jag ber mina landsmän med mig tömma en tacksamhetens skål för Finlands universitet och Finlands studenter.»

Härpå utbragtes af Kand. Lagerlöf en skål för Finlands qvinnor.

Manninen, hvilken äfven deltog i denna aftonens högtid, uppträdde derefter för att ännu en gång tacka oss för vårt besök i hans fädernesland. Han ville ännu en gång erinra derom, att Finnarne hade våra förfäder att tacka för hela sin kristna bildning. Det Svenska folkets sträfvanden för upplysning och framåtskridande hade de att framgent följa, så mycket det i deras makt stode. Tal. bad oss i sitt folks namn, att vi skulle framföra en broderlig helsning till bondeståndet i Sverige och säga detsamma, att man äfven i Finland började hoppas på bättre och lyckligare tider. Detta hopp hade framalstrats af större omtanka för modersmålets utveckling; deraf hade följt, att herre- och bondestånden börjat mera närma sig hvarandra, och att de mångahanda fördomar, som varit rådande mellan båda samhällsklasserna, småningom börjat försvinna, så att man med större ömsesidigt förtroende ginge hvarandra tillhanda vid befrämjandet af fosterlandets gemensamma väl. Slutligen skulle vi äfven säga i vårt hemland, att, ehuru Finnarne önskade grunda

sin bildning på en äkta Finsk botten, förblefve de dock alltid Svenskarnes bröder. Härmed höjde talaren sitt glas till «ännu en gemensam skål för Sverige och Finland.»

Medan alla dessa skålar föreslogos, hade natten förlidit och den dag grydde redan, då vi nödgades lemna den Finska ungdomsstaden. Kl. 4 skulle ångfartyget Örnsköld afgå till Åbo, hvarifrån resan sedan skulle fortsättas till Stockholm.

När denna timma nalkades uppträdde Kand. Bergh och påminde om att han varit den, som helsat de Svenska gästerna välkomna; han ville nu äfven yttra några ord till afsked. Han borde först, sade han, uttala sin egen och alla sina närvarande landsmäns enskilda tacksägelse för besöket från Sverige; men för att uttala detta vore hans hjerta i detta ögonblick för fullt, hvarföre han helst ville tiga dermed. Men sitt lands tacksamhetsskuld till det Svenska folket, den borde, den måste han uttala. I främsta rummet ville han tacka för den nyaste vänskapstjensten, för det att Svenska folket såsom en man skyndat till sina Finske bröders hjelp vid den olycka, som genom Försynens skickelse detta år träffat deras land. Detta rop: Våra bröder Finnarne sakna bröd, hvarmed Svenskarne hade skyndat till deras hjelp, — detta rop, som ljudit genom Europa, hade uti Finnarnes hjertan gifvit en fröjdefull genklang. Icke derföre att de satte så synnerligt stort värde på bröd. Nej, de vore sedan gammalt ett folk, som *frös och svalt,»* de hade svultit mången gång förr och svultit mer än nu. Men de hade sett uti den beredvillighet, hvarmed Sverige, hvarmed Europa skyndat till deras hjelp, beviset på ett intresse för deras belägenhet, som varit dyrbart för deras hjertan. Dethade gått vid detta rop liksom en ny uppfriskande flägt öfver Suomis bygder och genom det Finska folkets sinne. Hvad som förut någon gång varit satt i fråga syntes dem nu klart: att Sverige, att Europa, som så varmt behjertat Finnarnes rättighet att lefva menskligt såsom individer, icke heller kunde vara kalla för deras menskliga rätt att lefva nationelt såsom folk. Det missförstånd, som med anledning af Finnarnes nationella sträfvanden innästlat sig i Sverige, och som varit på väg att uppresa en skiljemur emellan de båda folken, hade inom ett ögonblick blifvit bortblåst. Tal. erinrade härvid om hvad af en annan talare nyss blifvit yttradt, att *litet gnabb ibland skadar aldrig grand,* hvarefter han tillade: « vi likna tvenne älskande, som i öfvermåttet af sin kärlek råkat i oenighet om ett ord; midt under vårt gnabb kunna vi icke motstå en rörelse att kasta oss i hvarandras armar.» — Tal. ville vidare tolka sitt folks tacksamhet för den gamla

hedersskulden af det kamratskap, hvarmed det Svenska folket hedrat det Finska i den ädla historiska rol, som Sverige utfört i Europa. Bland alla de hjeltar, som pryda Sveriges och Finlands gemensamma historias blad, funnes det en, som framför andra vunnit det Finska folkets hjerta. Denne man vore Döbeln. Hans slutna lynne och ridderliga sinne öfverensstämde så väl med den Finska karakteren. »Minnens I,» fortfor tal., «hans afskedsord till den Finska hären? *Ett säger jag Eder: att krigsmanna-kamratskap, knutet under strid, faror, blod och död, upplöses aldrig. Tiden upplöser allt, tiden förändrar allt; men ett sådant kamratskap varar tidernas tidslängd och skall aldrig upphöra.* — Ett sådant krigsmannakamratskap är det, som eger rum emellan det Svenska och det Finska folket — och det skall aldrig upplösas.» (Här hördes ropaf talrika röster: aldrig, aldrig! hvarpå följde en djup tystnad, då tal. fortfor:) «Mine Herrar! jag har ännu en tacksägelse från Finland att sända, med Eder till Sverige. Vi fira i år en jubelfest för det Guds ord för sjuhundra år sedan predikades för oss af Svenskarne. Svenskar! Vi tacke Eder för Guds ord! Och *hvad Gud har förenat skola menniskor icke åtskilja!»*

Kand. Lagerlöf uppträdde derefter och yttrade ungefär följande:

Finske bröder! Afskedets bittra stund är inne. Vi måste nu skiljas, och från dessa dagar återstår oss snart endast minnet af deras glädje och hoppet om återseende; och när är väl detta lifligare, kärare att qvarhålla än i afskedsstunden? — Se, dagen ljusnar öfver detta hopp och bebådar löftesrik dess förverkligande! Med detta fasta hopp bringa vi Eder en enkel men hjertlig inbjudning att besöka det gamla Upsala. Vi förlita oss derpå att I det gören. Ja, vi hafva den glada vissheten, att redan nu några ibland Eder följa oss hem för att med sin närvaro föröka glädjen vid vår instundande lagerfest. Så visst som vi veta, att de der skola finna bröder, lika visst tro vi, att de ej skola blifva de enda ibland Eder, som skola finna vägen kort till vårt fosterland. Vi hafva intet vidare att säga, ej en gång en tacksägelse är oss öfrig; ty vi hafva redan tusende gånger tackat Eder för så mycket - för allt det bästa, som ett ädelt hjerta kan gifva och ett varmt hjerta emottaga. Gud välsigne Eder!»

Härmed slutades denna minnesrika fest, af hvilken vi, blott genom anförande af hvad som vid densamma blifvit offentligen taladt, anse oss hafva lemnat en så trogen bild som i ord kan framställas. Af den ännu talrikt församlade ungdomen åtföljdes vi nu tilluniversitetshuset, hvarifrån med studentcorpsens fana i spetsen tåget under sång fortsattes till stranden. 1nom kort lade ångbåten ut. Snart började stranden småningom försvinna för vår blick; men så länge vi af densamma sågo en skymt, sågo vi ock den der församlade ungdomsskaran och hörde derifrån ett otaliga gånger upprepadt: lefve Sverige!

Andra besöket i Åbo.

Vid återkomsten till Åbo den 31 Maj kl. 9 eftermiddagen möttes vi på stranden af talrika vänner och bekanta. Å ett af stadens hoteller var en större supé tillredd för vårt emottagande. Vid inträdet i den festligt upplysta salen funno vi der en synnerligen talrik samling, som utgjordes icke blott af lärare vid skolan och gymnasium samt civile embetsmän utan ock af åtskilliga Finska officerare och flera medlemmar af stadens borgerskap. Aftonens glädje lifvades af musik, som utfördes af stadens musik-kapell. Sedan en välkomstskål för oss blifvit utbragt, hördes de välbekanta tonerna af Svenska folksången och «Vårt land.»

En af våra värdar uppmanade derefter sina landsmän att åter fatta sina glas. Den glada anledningen till äfven denna festliga sammankomst, sade han, hade sjelfmant framkallat så många erinringar från förgångna tider. Bland dessa erinringar vore det också en och den af djup betydelse för hela det Finska fosterlandet, hvilken universitetshuset, hvarifrån med studentcorpsens fana i spetsen tåget under sång fortsattes till stranden. 1nom kort lade ångbåten ut. Snart började stranden småningom försvinna för vår blick; men så länge vi af densamma sågo en skymt, sågo vi ock den der församlade ungdomsskaran och hörde derifrån ett otaliga gånger upprepadt: lefve Sverige!

Andra besöket i Åbo.

Vid återkomsten till Åbo den 31 Maj kl. 9 eftermiddagen möttes vi på stranden af talrika vänner och bekanta. Å ett af stadens hoteller var en större supé tillredd för vårt emottagande. Vid inträdet i den festligt upplysta salen funno vi der en synnerligen talrik samling, som utgjordes icke blott af lärare vid skolan och gymnasium samt civile embetsmän utan ock af åtskilliga Finska officerare och flera medlemmar af stadens borgerskap. Aftonens glädje lifvades af musik, som utfördes af stadens musik-kapell. Sedan en välkomstskål för oss blifvit utbragt, hördes de välbekanta tonerna af Svenska folksången och «Vårt land.»

En af våra värdar uppmanade derefter sina landsmän att åter fatta sina glas. Den glada anledningen till äfven denna festliga sammankomst, sade han, hade sjelfmant framkallat så många erinringar från förgångna tider. Bland dessa erinringar vore det också en och den af djup betydelse för hela det Finska fosterlandet, hvilkenännu ej blifvit uttalad. Åbo kunde vid ett tillfälle sådant som detta icke glömma, att det fordom äfven haft ett universitet och att detta varit en dotter af Nordens äldsta och i alla tider mest frejdade högskola. Då tanken fördes tillbaka till dessa tider, väcktes också erinringen derom, att då en liflig beröring blifvit underhållen emellan de båda universiteterna i Upsala och Åbo, och att Auras stränder då icke så sällan fått emottaga besök af äldre och yngre vetenskapsidkare från Sveas lärdomssäte. Tider hade emellertid vexlat, förhållanden förändrats och skickelser inträffat, som förflyttat den Finska vetenskapens hufvudsäte till en annan strand. Men huru också allt vexlat, de höga minnena stode qvar, och i de bröst, som nu klappade på Auras stränder, rördes dock hjertan med samma känslor, som fordom i de berömda vetenskapsmännens och de spränglärda professorernas. Uppmanade af dessa minnen och lifvade af dessa känslor för bildningens och ljusets fortgång i Nordanlandena ville tal. och hans landsmän dricka en skål för det frejdade lärdomssätet i Svea land.

Af en annan bland våra värdar föreslogs derefter en skål för Sverige, den medborgerliga frihetens och sjelfständighetens hem och frejdade hjeltars moder». Båda dessa skålar besvarades af Mag. Landtmanson, hvarefter Stud. Odhner föreslog en skål för Åbo. Derefter utbragtes en skål för minnet af de hädangångne Finske män, som i förgångna tider genom bragder på krigets och fredens bana hedrat Sverige och Finland.

Slutligen - sedan supén var intagen och tiden framskridit öfver midnatt — tolkades afskedets känslor af en bland våra värdar, hvilken erinrade om huru, vid det första besöket i Åbo, en af de Svenska gästerna i

Iafskedets stund anmärkt, att detta afsked, ehuru beledsagadt af saknad, dock var fritt från smärta, ja, lemnade qvar ett intryck af ren glädje. Hans ädla mening, sade tal., hade då blifvit så väl förstådd. Nu åter, då en längre skiljsmessa förestode, för de fleste sannolikt en skiljsmessa för hela lifvet, - skulle icke tanken härpå hos de närvarande framkalla den bittra känsla, som hvarje dylikt afsked från vänner vore egnadt att väcka? Långt derifrån. Ty om äfven de kära gästerna och de, som nu fått sluta dem i sin krets, snart åter skulle stå fjerran från hvarandra på hvar sin sida om ett stormigt haf, om än den personliga samvarons glädje icke längre vore dem förunnad, så funnes dock för dem alltid en mötesplats, som icke visste af några skrankor. Vandrande på skilda banor vore de dock i högre mening icke åtskilda; arbetande för hvar sitt fosterlands väl skulle de, i samma mån de troget gjorde detta, tillika arbeta för det gemensamma stora mål, som hette ljus och sanning. Och i det upplyftande medvetandet häraf kände tal. och hans närvarande landsmän sig äfven denna gång kunna säga ett lika gladt som hjertligt farväl; de anhölle att derjemte få sända en varm helsning till «de höga minnenas land, som förvarar Karlars och Gustafvers stoft»; de ville ock uttala den försäkran, att, så länge ett Finskt hjerta klappade, det icke skulle glömmas, huru Sverige i sekler delat med Suomi sina ädlaste skatter, och att jemväl det bevis på fortfarande broderligt tänkesätt, Sveafolket nyligen lemnat genom rikliga hjelpsändningar till nödlidande Finnar, skulle städse fortlefva i tacksamt minne.

Såsom svar härpå yttrade Kand. Rosell ungefär följande :

«Den siste talaren har erinrat om ord, som af migyttrades förra gången vi befunno oss i eder broderliga krets. Jag

finner deruti en bekräftelse på den sanningen, att hvad som kommer ifrån hjerta också går till hjerta. Då jag deraf vet, att 1 förstån hjertats enkla språk, vill jag äfven nu säga några ord till tack och farväl. — Det sista afskedets timma är snart när, den stund nalkas, då vi äro fjerran ifrån Auras strand, då vårt öga förgäfves söker Finlands jord, på hvilken vi under dessa dagar, som nu äro försvunna, sett så mycket skönt, hört så mycket sannt och lärt känna så mycket godt. Skulle vi ej då i en stund sådan som denna erfara en känsla af innerlig saknad? Jo, i sanning är det med saknad vi skiljas ifrån Eder — en saknad, hvilken nu kännes så mycket djupare, som han icke mildras genom hoppet om ett så snart återseende som då vi förra gången bjödo Eder farväl. Dock kan jag äfven nu likasom då tillstå, att denna saknad icke är bitter, så att vi skulle önska att utan denna kunna skiljas ifrån Eder. Nej, det afskedet ifrån Eder, hvilket skedde utan saknad, det vore för oss det bittraste, det skulle göra denna stunden till en af de smärtsammaste vi upplefvat. — Gåfvo oss redan de första stunderna vi tillbragte i edert fosterland rika anledningar till glädje, så kunnen I sjelfve lätt föreställa Eder, huru denna glädje nu blifvit förökad och förnyad under dessa dagar, hvilka vi genomlefvat omgifne af Finlands ungdom. Dessa dagar hafva försvunnit som minuter, de hafva flytt som en skön dröm. De hafva dock. hoppas jag, för oss icke gått förlorade. De hafva varit tillräckliga för att gifva oss en erfarenhet, hvilken vi med glädje skola hembära till vårt fosterland. Om jag i få ord vill uttrycka denna vår erfarenhet, så är hon helt enkelt den, att I ären — Finnar, Finnar i själoch hjerta, Finnar i lif och död. Det är den trogna kärlek, hvilken I egnen åt edert dyra fosterland, det är det djupa allvar, hvarmed I omfatten edert folks högsta och heligaste intressen, — det är detta, som på oss gjort det varaktigaste intrycket Denna erfarenhet måste?, utom det att hon i sig sjelf är skön, för oss Svenskar vara glädjande; ty vi tro oss just uti eder varma fosterlandskärlek och edert redbara nit för edert folks rättigheter som nation ega den säkraste borgen derför, att I aldrig skolen svika den under sekler bepröfvade troheten emot det gamla brödralandet. Älsken edert eget land, bevaren edra egna enkla seder och gören framför allt den af Eder så troget vårdade nordiska kulturen rotfast på fosterländsk grund; — och I vandren då, jag är förvissad derom, på den ginaste vägen, som skall föra Eder närmare oss, närmare det gamla brödrafolket, hvilket aldrig, aldrig skall öfvergifva Eder. Och att I också aldrig skolen öfvergifva detta folk, att I aldrig skolen glömma den gamla vänskapen, huru många sköna och rörande bevis derpå hafva vi ej fått emottaga! Edert land är, såsom eder store skald säger, *fattigt, skall så bli för den, som guld begär;* men för den, som begär hvad vi hafva begärt, för den, som begär hvad Svensken i Finland måste begära, en trofast och uppriktig vänskap, - för honom skall detta land alltid förblifva ett *guldland.* Jag kan icke säga huru innerligt vi tacke Eder för denna vänskap. Huru många outplånliga minnen vi än medföra från det Finska universitetet, huru varmt våra hjertan än klappa för dess ungdom, aldrig skola vi dock glömma, att det var här, på eder strand, våra hjertan klappade de första underbara slagen, sådana hvarje Svensk måste känna, när han sätter sin fot på Finlands jord. Aldrig skola vi förgäta,att det var här den första trofasta handen räcktes oss, här den första broderliga famnen öppnades för oss. Vi skola ock aldrig förgäta, att det var här det sista hjertliga farväl bjöds oss och ifrån eder strand den sista varma helsningen medsändes till vårt fosterland, — Huru gerna ville jag ej, att vi här i afskedets stund skulle kunna gifva Eder något tillbaka för allt hvad skönt och för vårt hjerta dyrbart som I hafven gifvit oss! Men vi äro fattige och oerfarne ynglingar, som föga eller intet sett af verlden, och kunna icke hafva något, som för Eder eger värde. Dock — hvad säger jag? Icke äro vi fattige, ty vi ega åtminstone tvenne dyrbarheter; men den ena kunna vi icke gifva Eder och den andra vilja vi icke gifva Eder. Den ena af dessa dyrbarheter är vår broderliga kärlek — och denna kunna vi icke gifva Eder, ty då skulle vi gifva Eder något, som I redan egen förut, något som I egt ifrån den första stunden vi sågo Eder, ja, redan innan vi sågo Eder. Den andra dyrbarheten är det sköna och oförgängliga minnet af allt hvad vi under dessa dagar upplefvat — och denna dyrbarhet vilja vi icke gifva Eder, ty henne vilja vi behålla för oss sjelfva och hembära till vårt fosterland. Emottagen dock vårt innerligaste tack, vårt varmaste farväl!»

De bland våra värdar, hvilka redan vid vårt förra besök bjudit oss ett gästfritt hem, ledsagade oss nu hvar och en till sin bostad.

Följande dagen kl. 1 e. m. skulle ångfartyget afgå till Stockholm. Dessförinnan öfvervoro vi en frukost, till hvilken vi af några bland föregående aftonens värdar blifvit inbjudne.

Vid detta tillfälle föreslog Possessionaten von Essen en afskedsskål. Af fullaste hjerta ville han i sinanärvarande landsmäns namn tacka för den rena glädje, som vårt besök skänkt dem och hvaraf minnet länge skulle öfverlefva de flyktiga stunder dem förunnats att i sin krets ega sina Svenska vänner. Jemte det de tillönskade oss en lyckosam resa, ville de äfven bedja oss framföra en varm och trohjertad helsning till vårt fosterland och der säga våra landsmän, att de femtio år, som lagt sig emellan Sverige och Finland, så mycket de äfven kunnat omgestalta, så många rubbningar de äfven kunnat åstadkomma, — de band af innerlig kärlek, tillgifvenhet och tacksamhet, som fäst Finland vid Sverige, hade dessa femtio år dock icke förmått sönderslita, såsom öfverhufvud ingen makt, vore den än så gigantisk som helst, skulle förmå det. Gerna ville tal. medgifva, att i Finland, såsom öfver allt, vanbördingar och rötägg kunde finnas; dock vågade han tryggt påstå-, att det gåfves ingen Finne med hjertat på rätta stället, hvilken, så framt han eljest förmådde höja tanken öfver dagens små bestyr och kasta en oförvillad blick tillbaka på förgångna tider, icke med en känsla af helig vördnad och ödmjuk tacksamhet skulle erinra sig och erkänna, att det dock varit Sverige, som bäddat bildningens vagga i Finland, Sverige, som med ömt stödjande moderlig hand ledt det späda barnets första osäkra, vacklande steg. Bildningen med alla dess välsignelserika verkningar, den sannt menskliga bildningen, ingjuten i Finlands lagar, institutioner och hela samhällslif, — se der det värderika mödernearf, Sverige lemnat Finnarne att värna och vårda; och liksom deras förfäder en dag manligt och hjeltemodigt kämpade, blödde och stupade för hvad de skattade för dyrbarast och heligast på jorden - sitt land, sitt folk; så ville äfven de söka att, med dessa höga föredömen för ögonen, påanann väg, under sanningens och ljusets banér ärligt och oförfäradt strida för samma stora mål. Ifrån detta Svenska arf ville tal. äfven härleda de rent nationella Sträfvandena i Finland, hvilka han hjertligen önskade att man rätt ville uppfatta i Sverige. Härom kunde vara mycket att orda; men han ville inskränka sig till att — då han en gång kommit att omnämna denna företeelse — blott erinra om, att, då en i huslig tukt och fromhet uppfostrad dotter antingen med eller mot sin vilja lemnade mödernehemmet, det ju borde utgöra en outtömlig källa till glädje och fröjd för modren att förnimma, att dottren, minnesgod af de lärdomar hon fått, sökte att väl vårda och sköta om sin egen härd, sitt eget hem; och hon borde vara öfvertygad, denna hulda mor, att, om dottren äfven med den första kärlekens rika, varma hängifvenhet älskade sitt eget lilla bo, den dotterliga barmen dock egde tillräckligt af kärlek för att med samma varma känsla omfatta det alltid kära mödernehemmet. — «En afskeds- och välgångsskål,» slöt tal, «för våra kära Svenska gäster, en skål derjemte för deras och våra gemensamma bröder på andra sidan Bottenhafvet, en skål slutligen för det gamla, goda Sverige!»

En för tryckfriheten intresserad person talade derefter om Finlands erkänsla mot Sverige för boktryckeri och bokhandel och slutade med att uppmana de närvarande att begagna sig af Finnarnes enda tryckfrihet — den vid glaset.

När den timma nalkades, som var utsatt för vår afresa, uttalades vårt sista farväl till vännerna i Åbo af Stud. Nordström, som tackade dem för all den broderlighet och hjertlighet, som blifvit oss visad och som för oss egde ett så mycket högre värde, som vi väl visste,att det vore deras varma tillgifvenhet för vårt fosterland, som sålunda uttalat sig. För detta betygade han nu å sina egna och sina kamraters vägnar — ja, å det Svenska folkets, af hvars känslor för Finland vi vågade anse våra egna vara ett uttryck — den djupaste tacksamhet och bad dem till bröderna i Helsingfors framföra denna vår tacksägelse. — Men det vore något annat, något större, för hvilket vi hade att tacka våra Finska vänner, något som vore för våra hjertan ännu dyrbarare; vi hade under dessa dagar funnit vår alltid närda öfvertygelse bekräftad, att de sista femtio åren ej förmått kufva det Finska folkets kärnfriska anda, vi hade - såsom det vid ett festligt tillfälle under vårt besök i Helsingfors, måhända i en annan mening, men derföre icke mindre träffande, yttrades — sett, *welcher frische Geist durch Finland wehet.»* Slutligen uppmanade tal. de närvarande att tömma en skål, hvari vi, jemte vår tacksamhet för de sköna stunder vi i Finland upplefvat, inneslöte en ur djupet af våra hjertan gående önskan för Finlands välgång, för dess allt friare utveckling, samt vår förhoppning om ett gladt återseende i Finland eller i Sverige.

Sedan denna skål blifvit tömd, beledsagades vi till ångbåten, som snart förde oss bort ifrån den Finska jorden, medan derifrån länge ljöd ännu ett: lefve Sverige!

Vår berättelse är nu slutad. Det återstår blott att yttra några ord om det hufvudintryck vi rönt af vårt besök i det Finska broderlandet. Någon torde måhända fråga: hurudan är, i allmänhet uttryckt, den anda I funnit rådande i Finland? På denna fråga är vårt svar: vihafva der funnit en sådan anda som vi väntade att finna i Runebergs fädernesland. Hvar och en som känner den anda, hvilken genomgår Runebergs sånger, han känner ock den, som bor på djupet af hvarje äkta Finnes hjerta. Han vet ock, att denna anda heter: kärlek till fosterlandet, till dess frihet och ära. Denna anda funno vi isynnerhet lefvande och varm hos Finlands ungdom denna ungdom, som uppvuxit under den omedelbara inflytelsen af nyssnämnda fosterländska sånger och under ledning och föresyn af män, hvilka lärt det unga slägtet, bland mycket annat godt, det bästa af allt: hvad mod att uppoffra och försaka enskilda fördelar för ett kärt och dyrbart fosterland kan uträtta Finland! — så heter föremålet för den Finske ynglingens första och trognaste kärlek. Finlands frihet och ära! — så heter målet far hans gladaste förhoppningar och hans allvarligaste sträfvanden. Och till hvilket annat mål syftar väl det ofvan omtalta arbetet för det Finska folkets upplysning och för utbildningen af detta folks språk? Fosterlandet fordrar under olika tider olika uppoffringar. Finland, som fordom af sina söner kräfde så mången blodig strid för skyddandet af fosterlandets gränser, detta land fordrar nu försakelsens tysta kamp under den trogna vakthållningen vid den fosterländska kulturens härd. Den ena och samma anda, som ger kraft och mod såväl till den ena striden som till den andra, är ingen annan än den, som utgör grunddraget i den Finska karakteren, nemligen fosterlandskärlekens.

Härmed är icke utsagdt något annat, än hvad som af oss yttrades den sista aftonen vi tillbragte i kretsen af Finske bröder, nemligen att den erfarenhet, vi under vår korta vistelse i Finland vunnit, var den, attFinlands söner vore Finnar i själ och hjerta, Finnar i lif och död. De vilja ock, om vi förstått dem rätt, aldrig blifva något annat än Finnar. Häraf följer naturligen, att de icke heller vilja blifva Svenskar. »Om vi kunde, ville vi ej mera återgå till Sveriges utveckling, i den mening och på det sätt, att denna återgång kräfde uppoffrandet af Finska folkets framtid som nation,» — yttrade en af Finlands ädlaste ynglingar, vid den ofvan omnämnda nationella festen,Se sid. 4. i sitt tal till de Skandinaviska universiteternas ungdom. Att den tanke, som dermed öppet och ärligt uttalades, är den i Finland rådande, derpå tro vi oss under vår vistelse derstädes hafva funnit bekräftelse. Detta torde måhända gälla icke blott om dem bland Finlands söner, som leda sitt ursprung ifrån den egentliga Finska stammen, utan ock i allmänhet om dem, som äro af Svensk härkomst. Finland är, såsom det der yttrades till oss i afskedets stund, af gammalt kändt såsom ett gåtornas land. Bland de gåtor från Finland, hvilka man här i Sverige haft svårast att lösa, torde väl kunna räknas den, att mången, hvars förfäder varit Svenskar, det oaktadt, endast och allenast vill vara och förblifva Finne. Lösningen till denna gåta torde måhända ligga i det enkla ordet: fosterlandskärlek. Den, för hvilken detta ord icke blott innebär ett instinktmessigt fasthängande vid den jordtorfva, der «slumpen ställt hans vagga», utan framför allt själens öppna hängifvenhet för det folk, hos hvilket han «offrat åt ljusets makter hvad han bäst kan ge», det folk, hvars strider han kämpat, hvars pröfningar han genomgått, hvars sorger och fröjder han delat, — han har måhända hittat nyckeln till den nyssnämnda gåtan. För honom torde detkanske icke synas underligt, att så mången Finlands son, ehuru han icke leder sitt ursprung från det egentliga Finska folket, dock känner hela sin själ genomträngd af samma anda, som hos detta folk lefver och verkar.

Men, om Finlands söner icke vilja blifva Svenskar, följer deraf ingalunda, att de vilja upplösa det förbund, som de med Svenskarne knutit genom del under sju sekler gemensamt utförda arbetet på den nordiska kulturens fält och det lika gamla «kamratskapet i blod och ära.» Tvärtom, om Finnarne äro Finnar, om de äro sig sjelfve trogne så äro de ock, hvarthän deras vägar än må gå och huru än deras ödes lotter må kastas, detta heliga förbund i lif och död trogne; — och aldrig skall denna trohet någonsin hämma den fria utvecklingen af deras nationalitet. Ty lika litet som den enskilde behöfver, för att utveckla sin individualitet, upplösa hjertats ömmaste förbindelser, — lika litet behöfver ett folk, för att utveckla sin nationalitet, underkasta sig en lika onaturlig uppoffring. Tvärtom torde utan tvekan kunna antagas, att de förbindelser såväl emellan individer som nationer, hvilka fritt och naturligt, d. v. s. utan tvång och konst, fått utbilda sig. i hög grad befrämja den harmoniska utvecklingen såväl af de förras individualitet, som af de senares nationalitet. Att en sådan förbindelse, som fritt och naturligt fått utbilda sig, under sju århundraden egt rum emellan det Finska och det Svenska folket, derom vittnar historien.

Denna historia förtäljer visserligen, att Svensken för sjuhundra år sedan, enligt den tidens sed, med svärdet i hand vann sin nye broder: men hon förtäljer ock, att den ene brodern sedan aldrig sökte förtrycka den andre, utan att de båda gingo med hvarandra hand i hand sina både blida och mulna öden till mötes. Denna historia! — skall hon någonsinvanhelgas af ett blad som förtäljer, att de båda bröderna, sedan de en dag kommo att skiljas och vandra hvar sin väg. icke längre ville kännas vid hvarandra? «Nej, må den tid aldrig randas och den sol aldrig uppgå, som såge oss med likgiltighet eller hätskhet vända våra sinnen ifrån deras: ty då äro vi oss sjelfve otrogne, då äro vi en annan tjenst, än sanningens och vårt folks.» Dessa ord, som väl ega sin omedelbaraste hänsyftning på Finnarnes förhållande till Svenskarne, yttrades af nyssnämnde Finske yngling vid samma tillfälle då han förklarade, att Finnarne icke ville återgå till Sveriges utveckling, ifall denna återgång kräfde uppoffrandet af deras nationalitet; och att han äfven i dessa ord funnit uttryck för en tanke, som icke blott är hans, utan hela den Finska ungdomens, ja, kanske hela Finlands, — äfven derpå tro vi oss hafva vunnit den skönaste bekräftelse.

I huru många nya och vexlande former hafva vi ej sett samma oföränderliga tanke framträda under de sköna dagar, af hvilka ofvan blifvit lemnad en matt teckning! Huru många minnesvärda ord har ej det Finska universitetets lärare och lärjungar låtit utgå ifrån varma läppar, ord, som vittna, att, om Finlands söner hembära sin första och sin trognaste kärlek åt sitt eget fosterland, äfven den kärlek, som de egna åt det gamla brödralandet, är sådan, att han *vänder aldrig åter!* Mången skall kanske vilja betrakta dessa ord såsom ögonblickets hugskott, hvilka uppkommo och försvunno med den yttre glansen af de fester, vid hvilka de uttalades. Så skall dock ingen betrakta dem, hvilken hört, att det Finska universitetet är «Finlands hjerta,» ingen som känt, huru varmt och friskt detta hjerta klappar.

Vare det långt ifrån oss att vilja fästa en så synnerligen stor betydelse vid den i sig sjelf ringa ochtydliga tilldragelse att några studenter ifrån Sverige gjort ett besök i Finland, att dermed hvarje dunkel gåta skulle vara löst, hvarje kylig dimma skingrad. Må det dock förlåtas, att den ungdom, som ifrån den vestra stranden af Bottniska viken så länge skickat längtansfulla blickar öfver till den östra, i de sköna företeelser, till hvilka denna tilldragelse på den senare stranden blott gifvit en yttre anledning, gerna vill se en morgonrodnad, hvilken bebådar den dag, då, som vi ofvan yttrat, Svensk och Finne skola fullkomligen förstå hvarannan.

Enligt uppdrag af de öfriga deltagarne i ofvan beskrifna resa till Finland utgifves denna berättelse af

Anton Rosell.

Upsala i December 1857. ———— *Rättelser:* Sid. 8 rad. 31 *står:* hon *läs:* han Sid 36 rad 6 *står* fysisk-mathematiska *läs:* historisk-filologiska

tydliga tilldragelse att några studenter ifrån Sverige gjort ett besök i Finland, att dermed hvarje dunkel gåta skulle vara löst, hvarje kylig dimma skingrad. Må det dock förlåtas, att den ungdom, som ifrån den vestra stranden af Bottniska viken så länge skickat längtansfulla blickar öfver till den östra, i de sköna företeelser, till hvilka denna tilldragelse på den senare stranden blott gifvit en yttre anledning, gerna vill se en morgonrodnad, hvilken bebådar den dag, då, som vi ofvan yttrat, Svensk och Finne skola fullkomligen förstå hvarannan.

Enligt uppdrag af de öfriga deltagarne i ofvan beskrifna resa till Finland utgifves denna berättelse af

Anton Rosell.

Upsala i December 1857. ———— *Rättelser:* Sid. 8 rad. 31 *står:* hon *läs:* han Sid 36 rad 6 *står* fysisk-mathematiska *läs:* historisk-filologiska